

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 3 korona

VIDEKEN:

Egy évre 26 korona
Egy hónapra 3 k 40 f

HIRDETÉSEK:

1 soros hirdetés sor egyeztet 20 fill.
10 soros hirdetés sor egyeztet 18 fill.

Nyitólár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Jósef főherceg-ut 27. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szerda augusztus 12.

Ma számunk főbb közleményei:

Vezérellek: A kiskoru város.
Meglepetés a holnapi közgyűlés számára.
Ki az orgazda? Ki a tolvaj?
Nem kell Montecucoli.
Beállók parasztnak.
Ki az a Nasztica?
Épülhetnek már a vashidak.
Város ne üzérkedjél!
Amiről beszélnek.
Botrány a turfon.
Szép asszony bolondja.
Az apátfalval nagyhatalom.
Viheros idők.
Urak dívatja.
Tarkaságok.
Szerényl nyaralni akarna.
A talácsi gyilkosság a tábla előtt.
Tárca: A hervadt bimbó. Irtá: Lia.

A kiskoru város.

Arad, augusztus 11

A kegyetlenséggel határos, ahogy a miniszteriumok az utóbbi időben Aradnak határozatait feloldozzák, megsemmisítik, pozdorjává zuzzák és szertefujják. Szinte alig van már döntése a városnak, amely épen kerülne vissza Budapestről. A vasárnapi lovastól azt kérdezték: „Hova mégy?” Azt felelte: „Mit tudom én? Kérdezd meg a lovamtól!” Hát arra, hogy Arad mit fog csinálni, nem Arad felelhet; meg kell kérdezni a miniszterektől.

Kétségtelen, hogy van ebben valami bántódása az autonómiának. De szomorubb ennél, hogy a feloldozó és megsemmisítő leiratoknak többnyire igaza van. Ha valaki nem engedi meg, hogy ostobaságot kövessék el, az mindenesetre megsért egyéni

szabadságomban, szabad akaratom követésében. De mindenesetre hálás lehetek annak, aki rajtam ezt az erőszakot elköveti s legfőleg kellemetlen rám nézve annak beismerése, hogy ostoba voltam. A városra is a kiskoruság színét fusti a sok helyreigazítás, de nem az autonómia sérelmét kell benne siratni, hanem azt, hogy még nem tudunk a magunk lábán állani.

Határozottan, sőt klasszikusan igaza van a belügyminiszternek abban a leiratban, amelyet a város által megváltott vízvezeték kezelése ügyében küldött le. Egy darabját, egy betűjét se hagyja épen ennek a szerencsétlen szabályrendeletnek s a mellett alapos, de szükséges leckét oszt Aradkának. Nem elégszik meg a határozat megsemmisítésével, hanem — a mi szokatlan a kormányrendeletben, — előírja, hogy mit vegyen be Arad az új szabályrendeletbe. Szóval: járni tanítja a várost.

A kormány, mintha csak hatvan ezer ember érzése érintette volna meg, kifejezést ad annak a csalódásnak, amely a polgárságot a vízvezeték megváltásának történelmi pillanatában érte. A vízvezeték elvették az angoloktól, a vízvezeték a városé lett — és a polgárok az önzetlen városnak ugyan olyan drága vízdíjakat fizettek, mint a nyereszkes részvénytársaságnak. A lokalpatriotizmusnak talán elég lehetett, hogy a drága víz ára nem a részvénytársaság zsebébe, hanem a város kasszájába vándorolt, de ettől a nűánsztól eltekintve, mindenben a régi állapot maradt fenn. A csufolódók egész azon módon csipkedhették Aradot, mint a hogy a barátok azt az urat, a ki nőül vette az

özvegyet, akivel azelőtt viszonya volt. „Ugyan miben különböznek ezek a napok a régiektől?” Miben változott a publikum helyzete az által, hogy nem a részvénytársaság zsarolja, hanem a város vág rajta eret, olyan vizárákkal, — igaza van kegyelmes uram, — amelyek sehol az országban nincsenek.

Olcsó vizet adjon a város, — abból azután nemcsak elméletileg tudjuk meg, hogy mi az előnye annak, ha a város a vállalatokat megváltja. Meg kell szüntetni a vízdíjakat, és a vízfogyasztás árát a kásonként, pauszáléban kell megállapítani, amely csak a vízpazarlás esetében emelkedhetik. Kiterjeszteni a hálózatot, szaporítani a fogyasztók számát, hogy a közpénzből megváltott intézménynek lehetőleg mindenki hasznát élvezze, aki a város terheiben részes.

„A városnak nem szabad nyeléskedni.” Ezt a kézen fekvő, de mégis szem előtt tévesztett igazságot oda kell mázolni a város tulajdonává lett víztoronyra, ráfesteni az autobuszokra, s mindarra, ami a városnak üzemévé lesz. Ne azzal igyekezzünk parádézni, hogy havonta, vagy évente, bizonyos summát tesszünk le a közgyűlés asztalára, mint a város vállalatának jövedelmét. Hanem azzal, hogy ezeket a közszolgáltatást teljesítő vállalatokat a közönség részére minél olcsóbbá tesszük. A vízvezeték esetében pedig igen egyszerű a számítás. Ha a vízművek az eddigi vízáruk mellett a részvénytársaságnak évente hatvan-hetvenezer korona jövedelmet hoztak, akkor a városnak (amely, úgy tudjuk, vagy legalább úgy mondják, ép ak-

A hervadt bimbó.

Irtá: Lia.

Hella már épen másfél órája kezdett egy regény olvasására, de még csak az első oldal végére sem jutott.

Unottan nyújtotta magát végig a karosszékekben, majd kitérve karjait, sóhajtozva szólt:

— Valami bágyadságot érzek tagjaimban. Terhemre van minden. Künn ragyog a nap sugar, mindennek dacára oly barna a hangulatom. Szeretnék szárnyra kerekedni és elrepülni messzire, nagyon messzire...

Dodó az ikertestvére a zongora mellett állt és a billentyűkre könyökölve figyelte őt.

— Te Dodó — szólt hozzá lassan, — örülsz az életemnek?

— Miért kérdezed?

A kékszemű Hella lebecsátotta szemhéját, de nem felelt. Dodó azonban megértette őt. Tisztán belátott lelki világába.

Hella becsukta a könyvet és testvére felé nyújtotta:

— Akarod? Érdekes könyv lehet, de engem most nem érdekel. A beűk értelmetlenül összeolvadnak előttem.

Dodó elvette a könyvet, azonban nála is ugyanarra a sorsra jutott szegény könyv, mint Hellaé. Vagy huszonöt-ször kezdett az első

fejezetbe, anélkül, hogy tudta volna mit olvas.

A borongós hangulatnak eme apró tünetei pár hét óta napirenden volt a két leánynál.

Viselkedésükben valami különös elfogultság rejtett és titokban mohón figyelték egymás cselekedetét.

És mindezt Bene Sándor idézte elő, aki ugyanazon fürdőhelyen nyaralt, ahol ők. Őt ismerték meg a fürdőhelyen és az első találkozásuk óta mindig a lányok társaságában lehetett a fiatalembert látni. A fürdőhelyen csakhamar az a hír keringett, hogy az ikernővérek egyikének a legmelegebben udvarol. S mikor ez a hír a lányok fülébe jutott, jelentőségiesen összenéztek, mintha ezt akarták volna mondani:

— Hát igaz ez? De vajon, kettőnk közül melyik az igazi?

Most kezdtek csak igazán szemügyre venni Bene Sándort. Figyelték a viselkedését, arcának kifejezését. A fiatalember már a délelőtti órákban ott tisztelegett mindig a lányok körül. Együtt tenniszeztek, együtt mentek uszodába, együtt járták meg a hegyeket, szóval Bene Sándort mindig a lányok társaságában lehetett látni.

Szép megjelenésű, kedves modoru fiatalember volt. Megnyerő, bizalomteljes volt a viselkedése. A lányokat teljesen lebilincselte

nyájas beszédével. És mikor elejtett egy-egy hízelgőbb, jelentőségesebb szót, a lányok összenéztek és tekintetük ilyenkor mindig ezt fejezte ki: „Vajon melyikünknek szól?”

Hella szíve egy napon nyugtalanodni kezdett. Érezte a tükröt, sokáig bámulta magát, miközben elgondolkozott:

— En barba vagyok. Dodó széke. Az én szemem kék. Dodóé fekete. A természetünk egyforma. Egy árában jöttünk a világra. Az én kedélyem vig, Dodó csöndes természetű. Ki tudja, melyikünk nyerte meg tetézését?

És ez a gondolat nem hagyta nyugodni.

— Te Dodó — szólt testvéréhez egy este, — legyünk ösztöntek egymáshoz. Magunk között még soha nem beszélünk Bene Sándorról. Mondd, mikép vélekedsz felőle?

— Csinos fiatalember.

— Ezt tudom. Ez mondd, ha néha magatokra maradtok, milyen kedves megjegyzéseket teszek neked?

— Eddig még nem volt oly alkalom, hogy magukra maradtunk volna. De honnan gondolod, hogy kedves megjegyzéseivel engem árasztana el? Én azt hiszem, hogy inkább te...

Dodó nem fejezte be a szót. Az arca piros lett és szeméből valami titkolt keserűség tört elő.

— Miért nem folytatod? Mit akartál mondani?

kora üzemköltséggel dolgozik) nem lehet az a célja, hogy a vízárak fentartásával ugyanennyi jövedelmet beszállítson a város-kasszába, hanem, hogy annak a jövedelemnek arányában leszállítsa a vízárakat.

Egyet mégis el kell fogadnunk a város igazolására. A város a vízvezeték megváltása dolgában pörben áll; maga se tudja, hogy mennyibe fog neki kerülni a drágára tartott vízmű, s amíg a pör el nem dől, nem terjesztheti ki a hálózatot. De az is bizonyos, hogy a szabályrendelet nem a pör idejére készült; ha nem is örök időkre, de legalább is tovább a holnapnál. És ezért kell a vízvezeték kezelésénél más szellemet uralkodóvá tenni, mint a minő benne felülkerekedett. Nem szabad azt a város üzetének tekinteni, hanem közintézménynyé avatni. Ezt a nevet pedig csak akkor érdemli meg, ha igyekszik annak javát a legszélesebb körre kiterjeszteni, és ha annak szolgálatait épen csak annyival fizeteti meg, mint amennyi annak fentartásából a fogyasztás arányában esik.

Az is igaz: új, egészen új a tér, a melyre a város a vállalatok birtokba vételével és azok kezelésével lépett. Maga a vízvezeték az első vállalata a városnak. A tévedés, amelyet a miniszter rektifikál, a tapasztalatlanság rovására kerül. Nincs tehát abban semmi, amit tragikusan kellene venni. Nem terhes gyámkodás ez a tanítás, nem kellemetlen fülöncibálás; hanem olyan tájkoztató, hogy úgy mondjuk: olyan város-nevelés, amely egyik legszébb hivatása a törvényhatóságok őrzése rendelt kormányának. Ugy látszik, most ezt odafönn komolyan veszik; ve- gyük hát mi is komolyan.

Uralkodók találkozása Frankfurtból jelentik: *Edvárd* király ma reggel 9 órakor Kronbergbe érkezett, hol a pályaudvaron *Vilmos* császár fogadta. A két uralkodó együtt automobilon Kronbergbe ment, hol a mai napot együtt töltik el. Az angol király különvont pontban kilenc órakor érkezett ide. Tekintettel a látogatás magánjellegére, a pályaudvaron elmaradt a hivatalos üdvözlés. Minden nagyon gyorsan és szertartás nélkül folyt le. *Vilmos* császár *Károly Frigyes* herceggel

és nejével a perironon várt. Mikor a különvont, melynek a mozdonyát virágokkal díszítették fel, megállt, *Edvárd* király kiszállt a különvontból és császári unokafivéréhez sietett, ki szívélyesen üdvözölte. *Vilmos* császár segített *Edvárd* királynak a kiszállásnál. A két uralkodó megölelte és megcsókolta egymást és kezét szorították. Asután egy kis ideig a perironon angol nyelven társalogtak. A király a kék huszárok egyenruháját hordta. *Edvárd* király nagyon szívélyes, sőt jóvállás volt, de emellett uralkodói méltóságát is megőrizte. Amikor a császár kíséretéhez tartozó urakat megszólította, kifogástalan néumséggel beszélt. Díszszabad a pályaudvaron nem volt felállítva. A pályaudvartól a kastélyhoz vezető úton azonban mindkét oldalon katonák álltak. Délután a két uralkodó együtt kikocsizott. Délben a kastélyban családi lunch volt.

MEGLEPETÉS

a holnapi közgyűlés számára.

Fordulat a felső leányiskola ügyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 11.

Az aradi felső leányiskola építkezésének történetében híven tükröződik vissza a város nyomoruságos pénzügyi helyzete. Soha még pénzkérdés miatt annyi változáson nem ment keresztül egy kulturális intézmény sorsa, mint ezé az iskoláé, melylyel pedig a város hátlát akarta leróni *Apponyi Albert* gróf bőkezűsége iránt, amelylyel az utolsó esztendőben az iskolaügyet Aradon előre vitte.

A tanács ma tartott ülésében teljesen szakított az eddig nyilvánosságra jutott tervekkel s egy oly határozati javaslatot terjeszt a holnapi közgyűlés elé, mely meglepetés számba megy.

A felső leányiskola nem kap új palotát, hanem a *Hasszinger*-utcai siketnéma intézet és felső leányiskolát akarja a tanács a tanintézet céljaira átalakíttatni.

Mint azt megírtuk, a legutóbbi időkben a tanács több megoldási móddal foglalkozott.

Első sorban a pótdóval törlesztendő építkezési költsön felvételének lehetőségét mérlegelte a tanács. Az volt a terve, hogy a pályázat kiírását elodázza addigra, míg a jövő évi költségvetés összeállításával foglalkozik a szám-

vevőség. Ennek a keretében talán lehetséges lenne úgy beállítani a 20–30 ezer koronás tétele, amely a költsön amorizációjára szükséges lenne, hogy a pótdó emelése elkerültesse. Azonban ez nem megfelelő megoldás. Mert ha a jövő évi büdzsé el is bírja a költsöntörlesztést, de ki tudja előre megmondani egy ötven éves lejáratú költsönről, hogy mily módon befolyásolja a költségvetést.

Erről a tervről le kellett mondani. Mint hogy az építkezés ügyét a tervbe vett költsönkötvény nagyon is problematikus megvalósításig sem lehet halasztani, azért az utolsó mentőkötélbe akart megfogódzni.

Apponyi Albert gróf kultuszminisztertől államsegélyt akart kérni. Azonban nem valami biztató válasz jöhetett a puhatolózásra, mert a költséges, körülbelül félmillió koronára rugó építkezésből semmi se lesz.

A holnapi közgyűlés napirendjére fel van véve az iskola ügye is. A tanácsnak ugyanis jelentést kell tennie az ügy állásáról, mert az iskola építése sürgős. Az idei évre a felső leányiskolában nincs már hely s a városnak valamelyik elemi iskolájában helyesnek el maj egy-két osztályt.

A kérdés megoldásában azonban, mint említettük, érdekes és meglepő fordulatot készített elő a tanács.

Elvetette az összes eddigi módokat s a következő megoldást, mint legolcsóbbat, ajánlja a közgyűlésnek.

A mai felső leányiskolával egy telken épült a siketnéma-intézet, melyet az állam sürgetésére onnan ki kell helyezni. A felszabaduló épületet és a felső leányiskola épületét egybekapcsolják s az elemi leányiskolát is átadják a felső leány-oktatás céljaira.

A siketnéma-iskola az *Ujterem*-utcában e célra kijelölt telken épülne fel.

Az elemi leányiskola a *Weitzer János*-utcai elemi leányiskola épületében nyerne elhelyezést. A mai épület ugyanis dűledező félben van s lebontásra vár. Itt épülne fel a hatalmas iskolaépület, mely párhuzamos osztályaival pótolná a *Hasszinger*-utcait is.

Nem volt alkalmunk ezen megoldás részletes számadatába bepillantani s így nem hasonlíthatjuk össze, vajjon melyik olcsóbb? A

Hogy feléd hajlik *Bene Sándor* szíve. Igen, így van ez, *Hella* én ez tudom, érzem. Te vig, temperamentumos leány vagy, hamar megkedveltetted magad.

Hella szeme felvillant. De csak egy perc. Asután újból a bizonytalanság égési tekintetében.

— Legyünk igazán őszinték egymáshoz, *Dodó*. Napok óta figyeljük egymást — szöltanul. Nem merünk egymás szemébe nézni, mint ahogy testvérekhez illik. És miért? Ennek magyarázatára azt hiszem nincs szükség. Nos hát egy ötletem van. Ha ez sikerül, eloszlik mindkettőnk bizonytalansága. Mindenki azt hangoztatja, hogy *Bene Sándor* valamelyikünknek komolyan udvarol. Csak mi nem tudjuk, kettőnk közül ki legyen ez. Valamiképp meg kell tudni ezt. Mer: nyugtalanná, zavarosá tesz ez az állapot mindkettőnkét. Figyelj hát reám. Én szedek egy pár rózsát, te pedig egy csomó székfűt és a virágokat elhelyezzük külön-külön vázába. De utána, ha értünk jön tenniszezni, valamiképp a virágokra fogjuk terelni a beszélgetést. De meg kell jegyezni, hogy te szedted a székfűt és én a rózsát. És majd megkövöltatom a kérdést: „Szereti a virágot? Tegyen a gomblyukába egyet.”

— Ha már most a székfű után nyul — téged szeret. Ha pedig a rózsából vessz egyet, felém hajlik a szíve.

— Mesés ideal — szól: *Dodó*.

Délután, — mint rendszeren — megjelent náluk *Bene Sándor*. Az asztalon ott állt a két virágváza. Az egyikben fehér rózsák, a másikban piros székfűk ilatoztak. A leányok izgatottan álltak egymás mellett és azon gondolkodtak, miképp tereljék a beszélgetést a virágra minden felülés nélkül.

Ebben azonban megelőzte őket a fiatal-ember.

— Miesoda pompás illatú virágok!

— Ugye! — szól közbe hirtelen *Hella*. E őbb szedtük a kertben *Dodóval* versenyeztem. Míg ő tíz szál székfűt szedett le, addig én tizenhat rózsát szedtem. A tövisek kissé összeszurkálták a kezemet. — Nézzé csak.

— Szereti a virágot? — kérdezte csöndesen, elfogult hangon *Dodó*.

— Szeretem. Imádom a virágot — felelte a fiatalember.

— Melyiket kedveli jobban, — kérdezte *Hella*, mialatt a virágvázaikat *Bene Sándor* elé tolt.

— Hogy melyiket? — szól mosolyogva és a virágokra tekintett. Kinos csönd állt be.

Hella szeméi lázban égtek, *Dodó* halkán felsóhajtott és türelmetlenül figyelték *Bene Sándort*.

— Kíván egyet belőlük? — kérdezte elfogultan *Hella*.

A fiatalember a percben az ajtónyitkorgásra lett figyelmes. Pár lépést hátrált az asztaltól, miközben megcsuszott egy hervadt bimbóba.

— Maguk rendkívül szerethetik a virágot, ha még a földön is ebbe botlik az ember.

— A mama ejtette ki a hajából, — szól mosolyogva *Dodó*.

— Szegény kis virág! — szól hangosan és valamit még mondott utána, de oly halkán mondta, hogy a leányok nem értették meg. Majd lehajolt a hervadt, összehajlott bimbó után és lefújva róla a port, a gomblyukába tűzte...

E percben lépett be az anyjuk. E'even tekintetű, gömbölyű arcú, molett, harminchat esztendőss asszony volt. Nyájasan, bizalmas mosolylyal nyujtotta kezét a férfi felé, miközben a leányokhoz szólt:

— Öltözzetek. Megyünk a tennispályára.

A leányok összenéztek. Lángvörös volt mindkettő arcú és mély lesujtás rezgett tekintetükben. És mintha a percben gondolatuk, érzésük egybeforrt volna, az elnyomott fájdalom hangján egyszerre feleltek:

— Nem megyünk!...

holnap közgyűlés, mely csak az utolsó pillanatban nyer tudomást erről a fordulatról, a kellő óvatossággal fogadja a tanács előterjesztését, mert rendszeresen valami keserű íse szokott lenni a tanácsi megbeszéléseknek.

Ki az orgazda?

Ki a tolvaj?

Az államkincstár megkárosítói.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Annak a tolvajszövetkezetnek ügyében, amely a magyar postakincstárt telefonhuzalok ellopásával éveken keresztül sok ezer koronával megkárosította, az aradi ügyészség most készítette el a vádiratot. A vádhatóság a bűnygyben szereplők közül négy ellen lopás büntette, a másik négy ellen pedig orgazdaság büntette miatt emel vádat. Ez utóbbiak között van Hartmann Samu aradi kereskedő, továbbá ennek neje és anyja is.

A monstre bűnszövetkezet, amelynek működési köre Budapesttől az ország délkeleti határáig terjedt, az év február elején az aradi rendőrség leplezte le. A fővárosi postaigazgatóság ugyanis már régebben feljelentést tett a rendőrségen, hogy Budapesten és környékén nagymennyiségű telefonhuzalt lopnak el a postakincstár tulajdonából. A nyomozás megindult és csakhamar a tettesek nyomára vezetett. A budapesti detektíveknek besúgták, hogy Radó Ernő Király-utca 8. szám alatt lakó fémkereskedő igen sok telefonhuzalt tart raktáron. A rendőrség a huzalok eredete felől őt kérdőre vonta, de Radó bebizonyította, hogy becsületes úton jutott hozzájuk. Ekkor figyelmeztették, hogy ha eladásra vinnének hozzá huzalokat, jelentse azt rögtön a rendőrségnek.

Az eset után néhány hétre Radó megjelent a főkapitányságon és bejelentette, hogy Aradról 8250 kg. fémhuzal érkezett a címére, az áru feladója Hartmann Samu aradi ócskavaskereskedő. A detektívek a vasúton érkezett árut nyomban lefoglalták és a dologról értesítettek a budapesti postai és távírda igazgatóságot. Ennek körelmére több fővárosi detektív Aradra utazott és az itteni detektívekkel együtt behatoló nyomozáshoz láttak, amely rövid idő múlva meglepő eredménnyel járt.

Kiderült ugyanis, hogy a huzalokat aradi telefonalkalmazottak lopják már évek óta, továbbá, hogy maga a raktárnak a tolvajszövetkezet feje és hogy a lopott huzalokat Hartmann Samu aradi kereskedőnél értékesítik, aki a huzalok megvásárlásakor nagyon jól tudta, hogy lopott holmit vesz. A detektívek Hartmannnál házkutatást tartottak és a padláson több métermázsas huzalt találtak. Hartmann segédje, Popa György bevallotta, hogy főidőke több ízben vásárolt telefonmunkásoktól nagymennyiségű huzalt. Az ő segítségével sikerült a tolvajbanda tagjait, névszerint Bartalusz László, Brád György, Germán Traján és Palotás Mihály személyében kézrekeríteni. Valamennyien a gyoma-mezőberényi vonalon dolgoztak.

A munkások kihallgatásuk alkalmával beismerték, hogy a postakincstári huzalokat évek óta kisebb nagyobb mennyiségben lopkodták és Hartmannnál értékesítették. Az árut hol Hartmann, hol felesége, hol pedig anyja, özv. Hartmann Hermanné és Popa György segéd vette meg tőlük.

Hartmann Samu tagadta, hogy ő bármikor is személyesen vásárolt a munkásoktól sodronyokat és azt állította, hogy mindig üzleti al-

kalmazottal vették meg, neki pedig sejtelmé sem volt arról, hogy lopott árut tart üzletében. A munkások azonban ellene vallottak és elmondották, hogy Hartmann több esetben személyesen vett tőlük huzalokat és tudta, hogy postal alkalmazottakkal van dolga, akik lopott holmit árusítanak.

Az ügyészség vádiratában Bartalusz László, Brád György, Germán Traján és Palotás Mihály ellen lopás büntette miatt, Hartmann Samu és neje, továbbá özv. Hartmann Hermanné és Popa György ellen orgazdaság büntette miatt emel vádat. A munkások védője, Krenner Zoltán dr. a vádirat ellen ma kifogásokat adott be s azszal érvel, hogy a négy munkás ellen legfeljebb csak hűten keze és miatt lehet vádat emelni. A törvényszék vádtanácsa a kifogások felett egyik legközelebbi ülésében fog dönteni.

Nem kell Montecuccoli!

Mondják a magyar politikusok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 11.

Magyar politikai körökben érdekes hírt közöl egyik bécsi lap. E hír szerint több magyar politikus, köztük sokan a legutóbbi delegáció tagjai közül, arra törekednek, hogy a közös haditengerészet parancsnoka, Montecuccoli gróf ellen egy erős akciót indítsanak.

Az akció oka Montecuccoli grófnak az eddigi delegációkban tanúsított eljárása volt. A haditengerészet parancsnoka ugyanis a haditengerészet részére való szállításoknál mindig igyekezett elnyomni a magyar ipart. A magyar gyárosoknak egyik nemrég gyűlésén Chorin Ferenc főrendiházi tag, a legutóbbi delegáció tagja, erős hangon rámutatott arra, hogy a hajóépítéseknel és felszerelésekkel a magyar ipart teljesen mellőzik és hogy ennek a mellőzésnek Montecuccoli gróf az oka. A delegációkban eddigelé a haditengerészet költségvetését mindig Montecuccoli gróf terjesztette elő és egyáltalában a tengerészeti ügyeknek ő volt a képviselője.

Magyar politikai körökben most azt követelik, hogy a delegációban ezentul a haditengerészetet is a közös hadügyminiszter, ne pedig a tengerészeti parancsnok képviselje. Ez a kívánság teljesen jogos és alkotmányos is, mert jogszerint a közös haditengerészet főnökének semmi helye sincs a delegációkban. Körülbelül 20 év óta ugyan ez a gyakorlat, de éppen az említett oknál fogva most már véget akarnak vetni ennek a törvénytelen eljárásnak.

Hogy a Montecuccoli gróf elleni akció milyen eredménnyel fog járni, az majd szeptember végén, a delegáció összeülésekor fog eldőlni. Bécsi politikai körök már most tiltakoznak az ellen, hogy a magyar ipart az eddiginél nagyobb megrendelésekben részesítsék és ezért hivatkoznak a régi gyakorlatra, nem szándékoznak belemenni abba, hogy Montecuccoli gróf távozzék a delegációban elfoglalt helyéről.

TANÜGY.

(—) Új magániskola. Kessler Izabella magán tan- és leány elemi iskoláját I—VI. oszt. folyó évi szeptember havában megnyitja. Beiratások szeptember 1. től Kaszác utca 10. sz. Privát szögóra s német oktatás. 2680

A talácsi gyilkosság a tábla előtt.

Zucker Emilt elítélték.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

A nagyváradi ítélőtábla a napokban foglalkozott Zucker Emil talácsi fakeskedő bűnygyével, amelyet az aradi törvényszék ez év február nyolcadikán tárgyalta. Az elsőbíróság — mint ismeretes — Zuckert a gyilkosság vádjától felmentette. Ez ellen a vád képviselője fellebezéssel élt s így került az ügy a felsőbb fórum elé, amely most a törvényszék ítéletét megváltoztatta s Zucker Emilt hat havi börtönnel sújtotta.

A szomorú esetet, mint annak idején megírtuk, hosszú vizálykodások idézték elő. Zucker Emil ugyanis már évek óta feszült viszonyban állott sógorával, Welszberger Lipóttal, mert em nejevel, Zucker nővérével nagyon rosszul bánt. Welszberger egyébként is durva, erőszakos, hirtelen haragu ember volt. Zucker azonban ennek dacára a fakeskedő üléseben, amelyet Hőnigess Nándorral közösen bír, munkafelügyelőnek és fuvaros-vállalkozónak alkalmazta. Welszberger kötelességét hanyagul teljesítette, Zucker utasításait nem követte, sőt a munkásokat ellene bujtogatta. E miatt már több ízben el akarták őt bocsátani a cég szolgálatából, de a felmondást főleg a brutális emberől való félelemből mindannyiszor visszavonták.

Időközben a cég elhatározta, hogy a fuvarok fuvarozását elvonja Welszbergertől s azt saját lovaival fogja eszközölni. Welszberger ezáltal jelentékeny jövedelmétől esett el és azt hitte, hogy sógora, Zucker Emil tarta ki őt ez állásból. E miatt több alkalommal heves össze- szólalkozás volt közöttük. Zucker a műhely kulcsait is elvette Welszbergertől és emiatt történt közöttük tulajdonképen az az izgalmas jelenet, amelynek következménye Welszberger halála lett.

December tizenhetedikén ugyanis Zucker átadta a kulcsokat Irháds János kovácsmesternek azszal a megígazással, hogy ezentul ő fogja a műhelyt kezelni Welszberger helyett. Reggel hat órakor Welszberger szokása szerint be akart menni a műhelybe, de az ajtót zárva találta. Kérte a kulcsokat Irhádtól, az azonban azt mondotta, nem adhatja oda, mert Zucker ezt megtiltotta. Erre Welszberger iszonyu dűbe jött, kiragadta a kovácsmester kezéből a kulcsot, kinyitotta a műhelyt, bement oda és egy súlyos lakatot magához véve, így szólt:

— Majd megmutatom én, hogy ki itt az ur.

Azzal bement az irodába, ahol Zucker éppen dolgozott, becsapta erősen az ajtót és ráivallt sógorára:

— Miért vettél el tőlem a kulcsokat? És fenyegetőleg emelte fel karját. Zucker nagyon megijedt, mert Welszberger előzőleg nem egyszer fenyegetőzött, hogy agyonüti őt és amint most látta, hogy a felemelt jobb kezében valami nehéz fekete tárgyat tart és közeledik feléje, ösztönszerűleg megragadta az asztalon fekvő revolverét és két lövést tett sógorára. Welszberger ekkor elordította magát:

— Várj csak, ezt visszakapod — és azszal kirohant. Zucker attól tartott, hogy sógora revolverért megy és még háromszor állt. Welszbergernek meg volt annyi ereje, hogy lakásába visszarogjon, ott összeesett és egy napl kilődás után belehalt sebeibe.

A február nyolcadikán tartott fő tárgyaláson, amely nagy érdeklődés mellett folyt le,

a tanuk egybehangsóan azt vallották, hogy Welsberger indulatos, brutális ember volt, aki többször kijelentette, hogy agyonüti feleségét és sógorát, ha állásában békétlen nem hagyják. Rendkívül érdekes az özvegy vallomása, amely meghalt férje ellen irányult.

A törvényszéki főtárgyalás, amelyen Köller János ítélőtáblai bíró elnökölt, Zucker felmentésével végződött. Polónyi Nándor kir. ügyész a felmentő ítélet ellen a nagyváradi ítélőtáblához felebbezett, amely a napokban foglalkozott az ügygel. Zucker a tárgyaláson védőjével, Nagy Sándor dr.-ral jelent meg.

A tábla büntetőtanácsában a tábla elnöke, Szentkereszthy Zsigmond báró elnökölt. A felsőbb bíróság nem adott helyt Nagy Sándor dr. érvelésének és a törvényszék ítéletét megváltoztatva Zuckert szándékos emberölés büntetése miatt félévi börtönrre ítélte.

TARKASÁGOK.

★

(Az új bicika.) Egyik aradmegyei olvasónk írja: A községben a minap halálos szerencsétlenség történt, egy nagycsaládu paraszt-gazda fürdés közben belefullt a Marosba. A községi rendőr tudatta legelőször a katasztrófáról a családot. Az asszony jajveszékálni kezdett. A 8 esztendőes Pista fiú szomorúan kérdezte a rendőrt:

— Mi van az apámmal?

— Belefult a Marosba — felelt a hajdu.

A gyerek pityeregve szól:

— Az árgélusát neki, az új bicika meg a szesibben maradt.

(Történet egy színi direktorról.) Krecsányi Ignác, a veterán színigazgatóról érdekes történetet jegyeztek föl. A temesvári, azaz: a budai Krecsányi utra kelt. És pedig Velencébe. Kellőleg felszerelte magát előbb elemőzéival és italokkal. Sőt, tekintve a fiume-velencei tengeri utat, néhány holtyagot és egy összehajtható csónakot is bepakolt a ládába, mert hátha kilyukad a hajó? Amint történi a fejt, hogy mi kell még az utazáshoz, a titkársja felvilágosítja, hogy az utazáshoz elsősorban „akontó” szükséges. Vett tehát Krecsányi önmagától elegendő előleget, de közben össze is szidta és meg is lekéztette önmagát, hogy akinek akontóra van szüksége, inkább maradjon otthon és ne utazzon. A titkár azonban újabb ötletet adott, ami igen figyelemre méltó dolog volt tőle, amennyiben megmagyarázta, hogy nem ér a pénz Olaszországban egy fabatkát sem.

— Mit? Az én drága pénzem? Az én jó pénzem?

— Nem bizony. Olasz pénz kell oda.

Itt azután meghökken Krecsányi. Eszébe jutott, hogy az olasz pénz olyan, hogy vagy nincs az embernek, vagy van. Ha pedig van, akkor hamis. Hamis pénzzel pedig az embert letartóztatják, kivált — ha színigazgató. Példa rá a kolozsvári direktor esete.

Krecsányi gondolkodába esett. Bizony legszívesebben Budán maradt volna, de már tele volt vele az egész szinkör, hogy utazik. Szégyen volna itthon ragadni. Ement hát az öcséséhez, Krecsányi Kálmán budapesti detektívönkhöz és megkérte, hogy kísérje el őt Olaszországba, fizeti az uti költséget, meg az ellátást Krecsányi papa így indult utnak. És meg Fiume felé robogva, az egyik keze folyton a gyorsvonati kupé vészfékén van (hátha baj történik?), a másik kezével a bugyellárisát tapogatja. Szemközt vele pedig szigorú arccal ül a detektívönk. Az utasok, akik fényképről jól ismerik a detektívönköt, suttogva mondták egymás között:

— Ni, itt visznek egy zugbankárt!...

Igy utazott Krecsányi Ignác Olaszországba. És azóta már szerencsésen ki is kötött Velencében. Eddig még nem tartóztatták le...

Ki az a Nasztics?

A szerbek árulója.

A közös kormány ágense.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 11.

Egy politikai kalandornak, a szerb származású Nasztics Györgynek „Finale” című röpirata a nagyszerb propagandáról, Horvátországban minden ok nélkül politikai üldöztetésekre adott alkalmat. Rauch Pál báró horvát bán tulhajtott buzgalommal letartóztatásokat eszközöltet és házkutatásokat rendez pusztán egy megbízhatlan politikai ágens gyanúsításai alapján. Horvátországban a letartóztatások miatt a kedélyek felette ingerültek. Azt hiszik, hogy az üldözésnek olyan politikai háttere van, amelynek semmi köze a nagyszerb propagandához. A bannak alkalmas ok kell arra, hogy erőszakhoz nyulhasson, mondják. Az alaptalan üldöztetések csak azt fogják eredményezni, hogy még jobban felszítják a monarkia szláv népei között a gyűlölséget s felkelik az állam egysege és épsége ellen irányuló mozgalmakat.

A nagyszerb propaganda ellen megindult hajszárol a következő jelentéseket kaptuk:

Egész Horvátországban óriási feltűnést keltenek az egyre szaporodó letartóztatások, amelyek tudvalevőleg Nasztics György Finale című röpiratának a következményei, amelyről megjelentése után azonnali hírt adtunk.

A röpirat szerzője, Nasztics György hírhedt férfin. Állott már bosnyák, szerb, montenegról szoldán. Az összes forradalmi jellegű horvát-szerb mozgalmaknak részese volt, de most nyugodtan árulja be egykori bajtársait. Nasztics, aki röpiratát Budapesten írta meg, most Zágrábban tartózkodik és állandóan rendelkezésre áll a vizsgálóbírónak. A nagy horvát propaganda árulójának Budapesten megfigyelték minden lépését, úgy hogy Bécsbe akart utazni. Mikor éppen a vonathoz volt, hozzálépett a zágrábi rendőrség egyik főnöke és barátságosan megkérdezte tőle, hogy egyedül, vagy kísérettel mellette akart Zágrábba utazni. Ha önként megy — mondották neki — akkor elárulnak a letartóztatásától.

Nasztics nem volt meglepve, kijelentette, hogy amikor röpiratát megírta, már előre látta a történeteket. Kérelmére megengedték neki, hogy egy napra Bécsbe utazhasson, ahonnan azután tényleg visszatért Zágrábba és most sorba tartóztatják le egykori bajtársait az ő leleplező vallomása alapján.

Zágrábról jelentik: Nasztics Györgyöt a zágrábi rendőrség régen figyelemmel kíséri. Nem igaz, hogy letartóztatták, csupán felszólítást kapott, hogy ne járjon vendéglőbe és kávéházba s lehetőleg kevésszer lépjen ki az utcára, mert személye a polgárság körében tüntetést idézhet elő.

Egy hírlapról ma délelőtti beszélgetést folytatott Naszticscsal, aki a következőket mondotta:

— Teljesen a magam jószágából jöttem Zágrábba. Nem vagyok az osztrák kormány ágense és nincsen közm a magyar kormányhoz sem. Nem volt szándékom károkat okozni. Számos tényt eddig kénytelen voltam elhallgatni, de csak az alkalmas időt várom, hogy megszólalhassak. A letartóztatottak kö-

zül a pör az én véleményem szerint legjobban a Pribicevicseket fogja kompromittálni.

Ma délután három órára beidézték kihallgatásra. Természetesen elmegyek és vallani fogok. Még megjegyzem, hogy a pörtől nem várok jelentős eredményt.

Zágrábban az a hír terjedt el, hogy Budiszavicevics Bude horvát képviselő esetleges letartóztatása elől Romániába menekült. A hírt most megcáfolják.

Egy zágrábi politikus, aki a bannal ellenkező politikai hitvalláson van, így nyilatkozott:

— Rauch báró eddigi működése a sikertelenségek hosszú sorozata. Reparálni akarja a kudarcokat s ezért kieszelte a nagyszerb propagandát, amire Wekerle már a múlt ősszel célzott. Nasztics György, a cettinjei bombapör főszereplője kitűnő eszköznek bizonyult. Ezt az embert egyformán pénzelték a szerb, a magyar és az osztrák kormány s ezt az embert leplezte le a *Srbobran* című szerb lap. Ez annyira fájt neki, hogy Kotanovics Miklóssal, a 86. gyalogezred egy főhadnagyával szövetségbe kötött a „Finale” című röpiratot és beátalta a Pribicevicseket. Az egész összeesküvés Nasztics agyában született meg.

Zágrábról táviratozzák: Rauch Pál báró horvát bán már régebben megbeszélte Wekerle miniszterelnökkel a nagyszerbellenes akció részleteit. A miniszterelnök felhatárolása nélkül egy lépést sem tesz. Wekerle viszont Aehrenthal külügyminiszterrel beszél meg a szükséges teendőket.

Illetékes helyen megcáfolják ama szerb részről terjesztett hírt, mintha a bán személyes boszu vezetné az összeesküvők üldözésében. A bán most, hogy a legelszántabb konspirálók börtönben vannak, Budapestre utazott, hogy személyesen referáljon a miniszterelnöknek a történetekről.

Kormánykörökből jelentik, hogy újabb letartóztatások egyelőre nem lesznek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A nyomor hatása. Komor életkép kerül a néző szemé elé. Lerongyolt kis leányka kéréget az utcán. A közömbös emberek meg nem hallgatják esedékes kérését és bizony egyetlen fillér nélkül vánszorog haza a sivár lakásba, ahol az anyja súlyos betegen fekszik, az apát pedig, aki tehetetlenül áll az imádott asszony betegágyánál — bűnre csábítja egyik elvetemült ismerőse. A kísértés rosszkor jön. A szerencsétlen ember csak hogy enni adhasson családjának, hallgat a bűnös szóra és követi a betörőt. Már benn vannak a kiszemelt lakásban, mikor a jó érzésű emberben megszólal a lelkiismeret szava és futni akar a bukás útjáról. A társa azonban visszatartja, ekkor nylik az ajtó, éppen csak annyi idő marad, hogy a betörők egy spanyol fal mögé rejtőzhetnek, egy jószágos arcu öreg ur lép be, karján kis leánykát tart, akit gyengéden lefektet a dívánra. A betörők bármennyire óvatosan viselkednek is rejtőhelyükön sajt csapnak, amire figyelmes lesz a ház gazdája és leleplezi a betörőket. Képzeltető a rossz utra tért szegény ember meglepetése, mikor a pamlagon fekvő didergő kis leányban gyermekére ismer. A hivatásos betörő megszökik, a szegény apának pedig megbocsájt a jó lelkű öreg ur. Ez az érdekes meséjű darab az Uránia színház egyik legújabb szenzációja.

Város ne üzérkedjél!

Konsternáció a városházán. — Lesújtó miniszteri kritika. — Legyen olcsóbb a víz. — Ki kell terjeszteni a csőhálózatot. — A polgármester nyilatkozata.

Részesüljön mindenki egyenlően a vízmű áldásaiban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

A belügyminiszter ma ismét kellemes meglepetésben részesítette Aradvárosát. Szenzációsna mondható leiratban oktatják ki a város közönségét arra, hogy mennyire nem ért a tanács, a törvényhatósági bizottság a kommunális dolgokhoz, mennyire nem ismeri fel, mi a lakosságnak és mi a városnak az érdeke. Lapunk vezető cikke méltatja a ma érkezett miniszteri leiratot, itt csak azt említjük meg, hogy a városházán valóságos konsternációt okozott a vízművekről, a vízhasználatról és a vízüzemről alkotott szabályrendelet megsemmisítése.

Nem a megsemmisítés ténye, ehhez az utóbbi időben már hozzászoktunk, de annak indokolása olyan, amely a nagy megdöbbenést okozta. A miniszter félre nem magyarázható szavakkal mutat reá arra, hogy a vízmű szabályrendelet éppen olyan kétségbeesítő és szánalmas helyzetbe hozza a lakosságot, mint amint ezt vele hosszú éveken át a vízmű részvénytársaság megcselekedte. Mert a milyen magas vízdíjat akart a város a maga polgáraitól szedni, az páratlanul áll, a miniszter szavai szerint. Kioktatja a város vezetőit arra, hogy amit elég estobául megcselekedett egy nyereszkeskedésre berendezkedett részvénytársaság, azt nem teheti meg egy város, amely nem húzhat le minden bőrt egyszerre a lakosairól.

A miniszteri rendelet kimondja, hogy az új szabályrendeletben a kötelező vízdíj fizetés veendő fel. Akár bevezeti valaki a vezetéket, akár nem, fizet vízdíjat. Felhívja továbbá a várost, hogy ne a magas vízdíjak, hanem a vezetékek kiterjesztése által iparkodjék az üzemköltségeket fedezni.

A leirat, hasonlóan az autobus szabályrendelet megsemmisítésekor kifejtett elvekhez, a vízmű üzembizottságot is felosztatja s a tanács hatáskörébe utalja a művek kezelését s ezzel a felelősséget is.

A rendkívül érdekes s a lakosság körében mindenütt szíves fogadtatásra számítható miniszteri rendelet következőkép hangzik:

Az 1907. évi augusztus hó 14 ikén tartott rendes közgyűlésben hozott azon határozatát, amelylyel a város vízművének használatáról alkotott szabályrendeletet, a vízmű üzeméről szóló üzemszabályzatot és a város gépüzemi igazgatójáról és üzembizottságáról alkotott szabályrendeletet elfogadta, az aradi vízvezetési művek részvénytársaságának és Reisinger Sándor törvényhatósági bizottsági tag, aradi lakosnak felelőssége folytán felülbírálat alá véve, a földmívelésügyi miniszter ur szakvéleményének meghallgatása után a következőkről értesítem a város közönségét:

Röszsz a szabályrendelet.

I. A vízművek használatáról alkotott szabályrendeletet jóváhagyhatónak nem találtam,

mert ez a szabályrendelet sem a lakosság egészségügyi követelményét nem elégíti ki, sem pedig nem képviseli kellőleg a város gazdasági érdekeit.

Ugyanis a szabályrendelet a vízhasználatát tovább is ugyanarra az alapra kívánja helyezni, amint azt a jelenlegi tulajdonos részvénytársaság tette, tudniillik, hogy kiki igénybe veszi a vízmű vizét és azért fizet a tényleges fogyasztáshoz képest olyan magas vízdíjat, ami ugyszólván páratlanul áll. Ezt megtehetette a részvénytársaság, mert midőn a város fontos egészségügyi művet saját érdekeinek felretételével koncesszióba adta, nem lehetett ki mondani a kötelező bevezetést morális szempontból. Ilyen koncesszió: vállalatnak azután saját belátásától függ, hogy magas vízdíjakat szedjen-e kevés fogyasztótól, avagy a vízdíjak mérséklésével a vízhasználat növelésére törekedjék.

Kötelező bevezetés.

Az aradi vízmű tulajdonos szímitása szerint úgy látszik az első mód volt célravezetőbb és tényleg elérte, hogy az összes magyarországi vízművek között az aradinál van a legmagasabb vízdíj mellett a legkisebb fejenkénti átlagos vízfogyasztás. Ezt a rendszert azonban a város tovább nem tarthatja leán, kötelessége lévén a város lakosainak egészségügyét az üzérkedés megfékezésével elsősorban megvédeni és arra törekedni, hogy lehetőleg a lakosság minden rétege, szegény és gazdag egyformán részesüljön a vízmű áldásaiban. Már pedig ezt magas vízdíjakkal s a kötelező bevezetés kimondása nélkül elérni nem lehet. Nem is igen van olyan város, ahol a kötelező vízhasználat ne volna kimondva a szabályrendeletben, legalább olyan formában, hogy a víz bevezetésére kötelezettek ugyanazt a vízdíjat fizetik, akár bevezetik tényleg a vizet, akár nem. De ezenkívül a víznek a házakba való bevezetése a csatornától függővé nem tehető. Igen sok város van, ahol még nem került sor a csatornázásra, mégis van vízvezeték és ez igen üdvösen működik, mert míg csatornaművet vízvezeték nélkül helyesen kezelni és fenntartani nem lehet, addig a csatornázás nem oly sürgős és elengedhetetlen követelménye a vízműveknek s rendszerint később is készül a vízvezetéknel.

A vízmű használatáról alkotott szabályrendelet visszaküldésével tehát felhívom a város közönségét, hogy érdekeinek szem előtt tartásával a vízmű használatot egészen más alapra helyezze a következő elvek szerint:

Egészségesebb alapok.

1. Mondja ki a város közönsége a vízmű vízének kötelező használatát oly módon, hogy megállapítja azt a házbérértéket, amelynél még a háztulajdonos magánvezetéket tartoznak létesíteni. Ez az érték lehetőleg kis összegre veendő, hogy minél több ház, tehát sok lakó kapjon vizet.

Ennek megfelelően a vízmű csőhálózatát kiterjesztendő lenne ama városrészekre, amelyek ez időszert még nincsenek ellátva. Ezt

megköveteli úgy a város közegészségügye, mint a kifogástalan ivóvízben szükölködő lakosok érdeke.

2. Mondja ki, hogy a vizet nem a tényleges fogyasztás szerint fizetett meg, hanem lakhelyiségenként egy bizonyos évi átlány összegben állapítja meg a vízdíjat, amért azután a díj nagyságának megfelelő víz fogyasztható el havi átlagokban. Mert meggondolandó, hogy a tényleges fogyasztásért beszédett vízdíjakból esetleg nem is lenne képes a város közönsége megfizetni azokat a kamatokat, amelyek a kétségkívül magas áron megváltandó vízmű költségeinek törlesztésére szükségesek lesznek és különösen az évi üzemköltségek figyelembevételével, kénytelen lesz pótdíj kivetésével elterhelni, miáltal a költségek fedezéséhez egészen igazságtalanul olyanok is bevonathatnak, akik a vízmű előnyéből közvetlenül semmit sem élveznek.

3. Határozza el, hogy a tényleges fogyasztás szerint csak a nagyfogyasztók, mint nyílváros épületek, vendéglők, kávéházak, iparvállalatok stb. fizetik az elhasznált vizet.

4. Legyen a vízmű használata kötelező a vízpazarlás megakadályozása végett, de ez a vízmű a magánházakban csupán ellenőrző szerepet játszik, megmutatva, hogy mennyivel lépte túl a fogyasztó a 2. pont alattiak szerint megengedett havi átlagot, mely túllépés azután a víz rendes egységárával fizetendő.

5. Mondja ki továbbá, hogy mindazok a házak, melyek az 1. alatt mondottak szerint magánvezeték létesítésére vannak kötelezve, azonban ennek a kötelezettségüknek nem tesznek eleget, épen úgy fizetik a vízdíjat, mintha a vizet bevezették és használták volna. Ez az intézkedés a magánvezetékek terjedését nagy mértékben elősegíti.

6. A fentiek szerint a vízmű megváltási árának és a várható üzemköltségeknek figyelembe vételével az egyes lakóhelyiségekre eső vízdíj nagyságát határozza meg oly módon, hogy a behajthatatlanság számlájának levonása mellett az évi előirányzott költség beszedethessék. A tényleges fogyasztás szerint fizetendő vízdíjakból befolyó összeg egy bizonyos változó bevétel többletet képezne, mely a vízmű tartalékálapjára fordíthatnák és amelyből a vízmű később kibővíthető lenne.

7. A vízdíjszabályzatot külön állapítsa meg a fentiek szerint, mely szabályzat a vízmű szabályrendeletének függeléké gyanánt kezelteinek és például három évenként tárgyalva, esetleg a szükséghez képest módosítható is lenne.

8. Végül mondja ki a város közönsége, hogy a városi vízművet nem tekintí jövedelmzésre alapított vállalatnak, hanem arra törekszik, hogy a víz egységára lehető alacsony legyen és csupán azt a tartalékálapot létesítí a bevétel feleslegéből, ami a vízmű időszakonként szükséges bővítésére kell, hogy fordíthatassék.

Feloztatott üzembizottság.

II. A városi gépüzemek igazgatójáról és az üzembizottságról alkotott szabályrendelet mint teljesen felesleges egészen elvetendő, mivel a városi vízmű kezelési módzatai az egységes vízmű szabályrendeletben rendszeresen megállapíthatók.

Általános tájékozással szolgáljon az, hogy a vízmű, mint a város vagyona a városi tanács által kezelendő, a műszaki és belső üzleti vezetéssel pedig a vízmű igazgatója bírándó meg. A vízmű felügyeletére és ellenőrzésére egy külön szakbizottság is szervezhető, ennek hatásköre azonban csak a felügyeletre, ellenőrzésre

váleményezésre és javaslattevésre terjedhet. Legnagyobb fontossággal bír az, hogy a törvényhatósági bizottság, a tanács, a vízmű igazgató és szakbizottság halálközre egységesen és töse-tesen megállapítsák oly módon, hogy a várost vízmű céljára kezelése és zavartalan vezetése kellően biztosítsák.

Felhívom ennek alapján a város közönségét, hogy a vízmű használati szabályrendelet és a vízmű üzem szabályzatot a fentebb megjelölt irányelvek alapul vétele mellett újból egységesen állapítsa meg és közzétesse legelőször a tárgyalás után kormányhatósági jóváhagyás végett terjessze fel.

Felhívom egyidejűleg a város közönsége figyelmét, hogy tekintettel az üzemszabályzatban felvett műszaki szabályok nagy fontosságára, ezen szabályrendelet megalkotásánál vegye irányadónak más városok (pl. Kassa, Győr, Komárom) vízvezetési szabályrendeletét, amelynek műszaki és üzemviteli szabályai mindenben megfelelőek.

Jelen rendelettemmel az aradi vízvezetési művek részvénytársasága, valamint Reisinger Sándor felelősségével és elintézését nyertek.

Hartl, m. t.

Nincs pénz.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa megkérdezte Varjassy Lajos polgármestert, vajjon a város megfelel-e a miniszteri leiratban lefektetett elvek mindegyikének az újra alkotandó szabályrendeletben.

A polgármester kijelentette, hogy a város pénzügyi helyzete az iránytű, mely a hatóságot vezeti. A kötelező vízfogyasztás kimondásának a csőhálózat kibővítése lenne a következménye s ez elméletileg szépen hangzik, de a mai helyzet meg nem engedi. Sok százezer korona befektetés a mai pénzügyi viszonyok mellett, majdnem kizárt dolog. Azt hiszem — ugymond a polgármester — ha felvilágosítjuk a minisztert eláll ettől a tagadhatatlanul ideális gondolatától.

Szterényi nyaralni akarna

Nem tud.

Üldözik a mandátumos ügynökök.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, augusztus 11.

Nagy veszedelem fenyegeti Magyarországot az ősszel azon kívül is, hogy megint megnyílik a koalíciós parlament. Szterényi József három hétre szabadságra megy. Elképzelni is nehéz: a magyar állam jobbkeze tétlenül nadrágzsebbe kerül s a kereskedelmi minisztériumban lesz akta, amelyikre nem az excellenciás ur írja rá a nevét. Mi történt?

Pedig — itt nincs kétség — Szterényi csakugyan szabadságra megy. És üdülése helyének megválasztásával is elárulja, hogy kivételes ember. Wekerle Dánoson nyaral vasárnapotként, Darányi Marienbadban, Jekelfalussy Lontón, Apponyi Brixenben, a kereskedelmi államtitkár ellenben Tangerbe megy, ahová — úgy beszéli ő is — hat napig víz a hajó a tengeren.

Ennek az elhatározásnak szomorúan mulatságos a magyarázata. Szterényi József ugyanis tulságosan népszerű a parlament ifjú tagjai előtt (és az öregek sem haragudnak rá) s nemcsak az előszobája van állandóan tele a népbizalom letéteményeseivel, hanem nem tud Budapestről elmozdulni, hogy ott ne legyen valaki a sarkában valami különös ötlettel vagy üzlettel, ami különben is egyre megy. Két évvel ezelőtt Abbáziába ment, de csak két napig volt ott, már határozatképes volt a Stefánia száló

nagytermében a magyar parlament a sok képviselőtől, akinek mind dagadt volt a zsebe az akadtól.

— Ez nem jó írt, — vélte Szterényi. És állt Lussin-Piccolóba, de itt se járt jobban. Áthajózott tavaly a Lidóra: harmadnapra még a parmezánt is koalíciós képviselővel ették a Grand Hotel des Bainsben. Ezeket a tapasztalatokat okulva megy aztán az idén Tangerbe.

De — itt is hiába próbálkozik. Alig érkezik meg az algériai kikötőbe, ismerős arc fog rámosolyogni: Szász József, a komáromi követ, aki már napok óta onnan küldözgeti a budapesti szép asszonyoknak a képes levelező lapokat. És ha jól megy a dolog, elkíséri Szterényit akár az északi sarkig is. Ott legalább még az összeférhetetlenségi törvény se fogja zsenirozni a mandátumos ügynököket.

Szép asszony bolondja.

Mérnök a toloncházban.

Kitiltás tiz esztendőre.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

A budapesti rendőrségnek, részben pedig a toloncháznak érdekes és szomorú vendége volt a napokban. *Strnád* Ignác negyvenkét esztendőre okleveles mérnököt lopás és csavargás miatt, mint folytonosan visszaeső bűnöst, tiz esztendőre tiltotta ki a fővárosból a rendőrség. A diplomás mérnök, aki valamikor dúsgazdag ember volt, néhány év alatt elvesztette vagyonát, elkártyázta, elitta az erdélyi birtokait, teljesen elzüllött s az utóbbi időben állandó vendége volt a toloncháznak. Most aztán tiz évre tiltották ki Budapest területéről.

Strnád Ignácnak Brassó környékén voltak birtokai, nagy erdőségek, amelyek közel ötven ezer korona évi jövedelmet biztosítottak a számára. A földbirtokos anyagi függetlensége dacára is, megszerette a diplomát és a maga idejében egyike volt a legkeresettebb mérnököknek. Mindössze hat év óta ismerőse a rendőrségnek. *Strnád* Ignác maga mesélte el az élete történetét *Jakabb* Béla rendőrfogalmazónak, amikor a tiz évre érvényes kitiltást kihirdették előtte.

Egy marosvásárhelyi elvált urlasszonynak udvarolt a mérnök. Beleszeretett az asszonyba, aki azonban nem fogadta szívesen *Strnád*ot és amikor a mérnök megkérte a kezét, kosarat adott. *Strnád* Ignác nem tudott belenyugodni a visszautasításba, eladta az ingatlanát és minden vagyonával külföldre utazott.

Bejárta egész Amerikát, Ázsiát, Afrikát, Mindenütt szórta a pénzt s az utolsó eszével visszajött Magyarországra. Ekkor újra fölkereste a marosvásárhelyi urlasszonyt és újra megkérte a kezét. Azonban ismét eredmény nélkül. Végképen elkeseredett *Strnád* Ignác, felment a fővárosba és kisebb megszakításokkal, állandóan ott tartózkodott. A kisebb megszakítások alatt eltoloncoltatásokat kell érteni. A mérnök teljesen elzüllött, elkártyázta és elitta a vagyona roncalt, mindennapos vendége lett a külváros leggyanúsabb kocsmáinak. A diplomáját, a tudományát nem érvényesítette, kisebb lopásokból és csalásokból fedezte a mindennapi palinka- és kávévalókat. Lakása sem volt, züllötten, lerongyolódva barangozott a főváros utcáin s amikor nem ivott, akkor valamelyik kerületi kapitányság cellájában töltötte ki büntetését, amit a szélsőhamosságai miatt szabtak ki rá. Visszaeső, javíthatatlan bűnös lett a diplomás mérnök. Legalább tizszer toloncolták már el Budapest-

ről az illetékeségi helyére, Pozsonyba. Azonban mindig visszazökött a fővárosba. Legutóbb gyalogszerrel tette meg az utat a koronás városból, ahol nem volt maradása. A fővárosban újra lopott, lakása megint nem volt, megint a rendőrségre került.

Radikálisan oldotta most meg a kérdést a budapesti rendőrség. Tiz esztendőre tiltották ki *Strnád* Ignácot a főváros területéről.

VIHAROS IDŐK.

Aradon.

Néhány nappal ezelőtt még izzadtunk a nagy melegtől, ma pedig szomorú őszi időket élünk. Felsőkabátban, esernyővel kezünkben ugráljuk át az utcán a hirtelen képződött töcsákat, késő délelőttig és kora délutántól villany és gáz mellett dolgozunk, az erfeumot is csak bálteremben élvezzük, a parkot pedig már messziről elkerüljük. Ilyen az élet augusztusban...

Ma már kora reggel esőre ébredt Arad. Szünetekkel ugyan, de késő délelőttig folyton esett, hol csendesebben, hol erősebben. Dél felé kisülött a nap, némileg felszártotta az utcákat és tartott a szép idő délután két óráig. Akkor újból megeredt az eső és hamarosan valóságos zivatar sudult Aradra. Villámlások és mennydörgések között suhogott a zápor egészen késő délutánig; a főbb utcákon napszámosok vezeték le a nagy víztöcsákat a csatornába. Este tíz órakor újból erős eső kezdődött.

A megyében.

Aradmegyének majdnem minden részében erős és zivataros az időjárás már napok óta. Legtöbb helyen szombaton kezdődött az esőzés és azóta kisebb nagyobb megszakításokkal állandóan igen rossz az időjárás. Több helyen erős kárt tett az eső a szőlőkben. A szőlő kiépté a szőlőkarókat; másutt pedig megakadályozta a cséplő-munkálatokat.

Legerősebb volt a felhőszakadás *Világoson*. Itt szombaton este nyolc órakor hatalmas vihar tört ki és suhogott a zápor fél éjszakán át. A víz a hegyeken igen nagy kárt tett; az épületeket, különösen a hegyoldal mellett, erősen megrongálta. *Staub* Mátyás kereskedő házávalóssággal elöntötte a víz; az ablakokon jött be az áradat tönkretéve több szoba butorzatát. *Bohus* László báró plactéri kastélyának kőkerítését tizenöt méternyi hosszúságban kidöntötte az ár és a költömeget messzire elsodorta. Emberekben nem esett kár. Megrongálta a víz a hegyaljai motorosnak pályáját is és különösen a plactéri pályarészt sértette meg erősen, úgy, hogy annak kijavításáig a motorok ott nem közlekedhetnek. A megrongálódott pályát most már helyreállították és a közlekedés is rendszeres történi.

A szombati vihar óta állandóan erős és borult az idő, úgy *Világoson*, mint az egész járásban. Különösen erős vihar volt Galsán és állandó az esőzés a szomszéd községekben is.

Erősen zivataros az idő a *ternovai* járásban. Ternován, vasárnap hajnalban nagy felhőszakadás volt és azóta folytonosan esik. Zivataros erő van az *eleki* járásban is. *Pécskán* különösen a mai napon volt erős zivatar. A délután folyamán a távbeszélő forgalom is megszakadt a gyakori villámlás és mennydörgés miatt. Szombaton este nagy zivatar volt *Borosjenőn* és környékén. Csermőn és agurbakpusztán erős felhőszakadás volt. A zápor a szőlőkben nagy károkat okozott.

Kevésbé zivataros az idő a *kisjenői* és a *borossebesi* járásban. Menyháza tegnap délután volt nagyobb eső.

URAK DIVATJA.

Ha a báterem valamelyik fülkéjéből szemléljük az élénk társulót, kaleidoszkópszerűen változó képet, mely a szép iránt fogékony, de annak az ellenkezőjét is élesen látó szemünk előtt elvonul, szinte elszomorít az urak és a hölgyek esti öltözetének nagy ellentéte. Egyfelől szivárvány színeivel versenyző, ihlettségtől sugárzó, suhogó selyemből, habfehér csipkéből, gyöngyökkel és csillogó pikkelyekkel ékes, szépséget fokozó, gráciát emelő, a finomult izlés minden eszközével dolgozó művészi toalett-alkotásokban gyönyörködhetünk, másfelől a tagadás szellemének feketén sötétülő és a semmire emlékeztető fehér-ség sivár keverékének elszomorító képe toakodik felénk. De nemcsak a báterem telik meg a fekete fehérbe bujtatott gárda lovagjaival, hanem a templomok, színházak és számtalan más ünnepélyes örömteli alkalmak csarnokaiban is állandóan kíséri a fényt és csillogást, mint az árnyék a nap sugarát.

Mindenhol küzd a női toalették pompája és változatossága a férfiruhák monotonitásával, csak a gyász megnyilatkozásánál nem, és éppen ez a körülmény mutatja meg legtisztábban, hogy mily borzasztó tévedésen alapul és mily kiálló igazságtalanul van megalkotva a férfiak modern esti öltözete.

Felhangzik a Varázskeringő bővülő dallama és a mint a táncra perdülő fiatalság megmozdítja a báterem parfümkeveréktől terhes légkörét, a felénk szálló bódító illatár kellemes mámorba ringat.

És felélednek a régmúlt idők délcég lovagjai. Vert aranyozásu, brokátselymes, bő ujjas kabátjuk alól hófehér zsabatok tűnnek elő. Csipkekezelőik dus redőkben hullnak a kézre, míg atlaszselyem nadrágjaik művészi hajításokban olvadnak össze a hosszú száru selyemharisnyák harmónikus színével. Sárgacsattos laktópánok a lábon, ékköves boglárokon díszelő nagy tollak a keccses kalapon. Aranyveretű kard mindegyik lovag oldalán.

A mint az ifjúságunkat nem tudjuk visszaváraszolni, épp oly lehetetlenné látszik annak a gyönyörű viseletnek a visszaidézése. Éppen azért ne is merengjünk tovább, vegyük a jelent, úgy, amint van és vigasztalódjunk azzal, hogy asszonyaink és leányaink vállaira — vagy talán oda legkevésbé — pazar kézzel hintett drágaságok beszerzése után maradt nekünk még annyi, hogy grande toalettünket, a frakkot megszerezhessük. Ez a megaze-ídlit forradalmár a mai férfiu dédelgetett ünnepi öltözete és mint ilyen szalon- és udvarképes lévén, rendkívül fontos, hogy minden részlete korrekt és divatos legyen.

Ne vegyük komolyan még azokat az értesítéseket se, melyek az angol — divatszakkörökben Lay press nek nevezett — napilapokban jelennek meg és a színes frakk és a térdnadrág közeli divatba jöttét hirdetik. Dilettáns divat riporterek fantáziájában léteznek csak a sötétkék és kőtétbarna frakkok, míg a tulajdonképeni esti viselet még beláthatatlan időkig egyedül a klasszikus formájú és a divattól csak csekély részletekben befolyásolt fekete frakköltözet lehet.

A mai formáján a frakknak egészen a széleig érő selyemborítás, széles mellő kihajtás (raver) tűnik legeléször szembe. A frakk előrésze nem végződik hegyes csúcban, hanem tetszetős hajlásban vonul a csipők felé, míg hátsó szárnyai a combokat szinte körülövedző, telt formában ereszkednek valamivel a térdhajlás alá.

A mellény kivágása mély. Alakja nem U formájú többé, de a szív formájára emlékeztető sem (amilyent bár sokszor láthatunk), hanem úgy néz ki, mintha egy löveget közepén kettéhasítva, a végas felülete mutatja. Alsó sarkai a mellénynek Napoleon-kivágásnak ugyan, de mérsékelt nagyság. A tavalyi divattól még abban tér el a frakkmellény, hogy az eddigi három gomb helyett szorosan egymás mellett lévő öt, sőt hat gombbal van ellátva.

Bár a fekete frakkmellény teljesen korrekt ma, különösen fiatal embereknel, igen divatos a fehér pizé, vagy fehér selyemmellény viselete, mely fehér gyöngyházgombbal vagy díszgombbal lehet ékesítve.

A frakk-ing sima vászon, vagy sima pikélelejt lehet, két gyöngy- vagy gyöngyház-gombbal. Főfeltétel, hogy a frakk ing könnyű legyen, miért is újabban az ugynevezett Valentia irlandi batizst esti ingek kezdenek divatba jönni. Ezen új anyag épp oly tartós, mint a sifom, de pehelykönnyűsége és anyagának finomsága folytán sokkal kellemesebb annál.

A jövőendő divatok között legnagyobb kilátása van megvalósulásra a keskeny és sűrű redős ingmellnek. Régi, szép viselet ez, mely tulajdonképen azért nem célszerű a mai világban, mert alig akad tisztító, ki azt a „szokásos“ kezeléssel mellett gyorsan tönkre ne tenné. Éppen ezért Londonban csak az „igen gazdag, igen elegáns“ urak viselik, de mert ismeretes, hogy a londoni tisztító intézetek sokkal rosszabbak, mint a budapestiek, ennek a divatnak a követésére nekünk több alkalom nyílik, mint az angoloknak.

Valóban érdemes az igen régi és épp ezért most újdonságnak nevezhető ingmellre figyelmeztetni, mert viselete egyrészt megszabadítja az urakat az előzeretett pánccalhoz hasonlított kemény ingmelltől, másrészt megkíméli benünket azon gyakori hajmeresztő látványtól, melyet a rossz szabásu viselet alatt behorpadó keményített ingmellek nyújtanak.

Ennek az ingmellnek az esti viseletben való divatba jövelele nagy változást jelentene és éppen azért csak igen lassan következne be.

Magunk sem tudjuk megmondani, hogy mikor állhat be valamely új divat, mert a törvények, melyek szerint minden divatalakulás végbemegy, épp oly kifürkészhetetlenek, mint azok, melyek szerint az izlés változik.

Mangold Béla Kolos.

Beállok parasztnak.

Mondta Tisza István?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Andrássy Gyula belügyminiszter tudvalevőleg kötelező nyilatkozatot tett arra vonatkozólag, hogy az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot a parlament őszi ülésének első hónapjában beterjeszti. Politikai körökben ezzel kapcsolatosan most az a hír terjedt el, — mint egy esti lap írja — hogy Tisza István gróf régebben adott szavainak áll és a javaslat ellen országos akciót kezdeményez.

Alkalmunk volt — írja az említett forrás — az ügyben beszélni Tisza István egyik intimusával, aki határozottan megcáfolja ezt a hírt. Tisza ugyan ma is ellensége az általános választói jognak, melyről azt mondja, hogy sirja lesz a magyarság szupremáciájának, de országos akcióra már nem gondol. Barátai: Lukács László, gróf Khuen-Héderváry Károly, Hieronymi Károly, akik akarva, nem akarva megbarátkoztak az általános választói joggal, kivíttek nála annyit, hogy pusztán álláspontja jelzésére fog szorítkozni a főrendiházban. De Tisza ezt nagyon komolyan vesi és jellemző erre vonatkozólag egy nemrég tett nyilatkozata:

— Ha meglepsz az általános választói jog — mondta — végképpen visszavonulok a politikától és beállok parasztnak.

Hihető azonban, hogy az ügy nem fog így végződni. Gondoskodnak majd róla a régi szabadelvű párt tagjai akik erősen bíznak a feltámadásban. Ezeknek, mint értesülünk, az a taktikájuk, hogy egyelőre nem mondanak.

Várják, míg a koalíció mindent beszállít Bécsnek és főképpen várják, hogy beliferálja a lét-számemelés és a két éves katonai szolgálatnak mintegy 750 milliónyi költségét. Ha majd ez mind sikerült, akkor akarnak akcióbba lépni a régiek. És bíznak abban, hogy akkor megbékítik Tiszát a megmáshthatatlan szituációval.

A hírekért a felelősséget az esti lapra bálítjuk, mert nem volt módunkban azok megbízhatóságáról meggyőződni.

Épülhetnek már a vashidak.

Ma Sztterényi József államtitkártól jött annak a híre, hogy Aradváros igazai győztek. Károlyi Gyula gróf közbenjárása sikerrel járt.

Kedvező döntés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Amit Sztterényi József július tizenötödikén Károlyi Gyula gróf főispánnak mint ígéretet helyezett kilátásba, az már valóra is vált. A főispánt tudniillik azzal a megnyugtató ígérettel bocsátotta el az államtitkár, kinél az aradi vashidak ügyében felküldött közgyűlési határozat érdekében emelt szót, hogy a legjobb akarat-tal és elfogulatlansággal tanulmányozza át a husz év óta vajudó kérdést s lehetőleg a város kérelméhez képest dönt. Már döntött.

Ma arról értesült Varjassy Lajos polgármester, hogy Sztterényi József államtitkár mindenben hozzájárult a július havi közgyűlésben hozott határozatokhoz, elfogadta a határozatokat megokoló felterjesztésben kifejtett indokokat, már alá is írta azt a miniszteri leiratot, mely ezt Aradváros közönségének tudtára adja, a korszakalkotó ügyirat már a másolók kezében van. Néhány nap múlva ekszpediálják s lehet, hogy már a jövő héten arról értesítheti a polgármester a vállalkozókat, hogy az első kapavágást megtehetik, kezdődhetik a nagy mű, melynek létesítése annyi szomorúságot, csalódást, reményt és örömet okozott.

A kereskedelmi miniszterium arra az álláspontra helyezkedett, melynek igazságához a törvényhatósági bizottság hosszú esztendőket során át oly csodálatos kitartással ragaszkodott s amelyről a belügyminiszter akarta eltéríteni. A kereskedelmi miniszterium is belátta, hogy a köröltés és a hidfeljárók, átereszek építése, telkek kisajátítása szorosan, sőt szervesen függnek össze magával a vashiddal s azért megengedte, hogy ezekre a munkálatokra felveendő kölcsön is a hidvám bevételekből s ne a pótdoból fedeztessék.

Jóváhagyta a legutóbbi építkezési pályázatra beérkezett ajánlatok ügyében hozott közgyűlési határozatot is, továbbá a kölcsön felvételének és törlesztésének megállapított módozatait is.

A kereskedelmi miniszterium, de különösen Sztterényi József államtitkár részéről az utóbbi időben Aradvárosra hálára kötelező sok jóakaratu támogatásban részesül. Azzal azonban, hogy a vashidak ügyét ilyen rövid időn belül s a lehető legkedvezőbben intézte el, a miniszterium oly szol-

gálatot tett a városnak, melyet sem *Károlyi* Gyula gróf főispánnak, sem *Szerenyi* József államtitkárnak soha el nem felejt.

Amiről beszélnek.

**Zsigmondy Anna,
meg a bársonyos hajú ifju.**

Ez a história az aradi ugynevezett aranyifju-ság egyik tagjával történt meg. Az illető arról ismeretes, hogy a sok gyöngye oldala között leggyöngyöbbek: az orfeumesillagok. E gyöngye oldalak, helyesebben gyöngye erkölcsi alapon nyugvó csillagok egyikével a mi fiatalemberünk bizalmas viszonyt szövögetett az előbbeni orfeum korszakában.

A hölgyecske elkerült Aradról, de még akkor se feledkezett meg az ő imádott, bársonyos hajú barátjáról, akit mindig híven értesített arról: melyik városban aratja a tepsiket és a fiatalok bankóit. Az ifju pedig hűségesen válaszolt, mondhatni kézzel foghatóan, kiváltázt levelekben válaszolt az éjszaka tündérének.

A naiv fiatalembert, aki tényleg azt hitte, hogy a könnyű muzsa papnője hű maradt hozzá, a naivitásáért állandóan kivicezték a többi aranyifjak.

A társaság egyik tagjának indítványára el is határozták, hogy megírják könnyen hívó barátjukat.

Tudták ugyanis, hogy az orfeum tündére jelenleg Temesvárott tartózkodik s onnét írja érzélgős leveleit az aradi ifjunak. A megírást indítványozó ifju tegnap este elváltoztatott írással a következőket írta a levélben:

„Drága mucusom, most érkeztem meg Temesvárról. Váratlanul, hirtelen kellett utaznom, azért nem értesíthetlek előre. A Fehér Keresztbe szálltam, onnét küldöm neked ezt a levelet s oda vár a téged sokszor pusztító Kutysod.”

Ezt a ravasz levelet tegnap este hordárral kézbesítette a bársonyos hajú ifjunak, amikor az a Központi kávéházban az aranyifjak között töltötte idejét.

A szében forgó fiatalember, amikor a levelet elolvasta, felugrott a váratlan boldogság érzetétől és ki akart futni a kávéházból.

— Hová szaladsz, kérdezte tőle mosolyogva az, aki éppen a levelet írta és küldte neki.

— Barátom, — mondta az ifju Romeo túláradó örömmel — neked megmondom. Tebenned mindig megbízom, téged szeretlek, neked elárulom, hogy *itt van ő*.

És megmutatta a levelet. A társaság többi tagjai, akik természetesen szintén be voltak avatva a tréfába, visszatartották a nevetést, amikor a boldog ifju megindult a Fehér Kereszt felé. A tréfát kieszelő fiatalember utána ment, hogy megtudja: mivé fejlődik a dolog?

A szerelmes legény bement a Fehér Kereszt portájához s megkérdezte:

— Szállott-e ide Temesvárról egy magányos hölgy?

— Igen, kérem. Első emelet 24.

Az ifju a boldogságtól szédülten és a fáradtságtól lihegve sietett föl az első emeletre s nagy izgatottságában nem a 24. számú szobába, hanem a 23-ba kopogott. Haragos hang kérdezte:

— Ki az?

— En vagyok, drágám, — szolt kívülről a fiatalember epedő hangon.

— Semmi drágám. Itt Zsigmondy Anna debreceni színésznő lakik. Tessék azonnal távoznia innen, mert rendért küldök.

— Ugyan ne mókázz már Kutys, hiszen itt van a leveled nálad.

Abban a pillanatban megjelent az ajtóban és életnagyságban az aradi közönség volt kedvence, Zsigmondy Anna színésznő.

— Na, most már elhitheti, — mondta a szőke színésznő — hogy nem vagyok a kutysa.

Az ifju hebegni kezdett:

— Bo . . . bocsánat . . . tévedtem . . . csak ugyan . . .

A következő pillanatban a szegény, felültetett, kiábrándított ifju már kint volt az utcán és hazatámolygott. Másnap azonban sokat jelentő mosollyal jelent meg az aranyifjak kávéházi asztalánál és a kérdések ostroma elől e szavakkal tért ki:

— Tegnap izgalmas kalandom volt egy előkelő színésznővel. De én diskrét ifju vagyok és elhallgatom a kaland részleteit . . .

Az apátfalvai nagyhatalom.

Jaj, de szép az az erőszak.

Ha a bíró ur haragszik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Tetszik tudni, falun kik a leghatalmasabb emberek? Ha földbírtokos van, akkor ő uralja a helyzetet, ha az nincs, úgy ez az uralom önkéntelenül a községi jegyzőre száll, amiben osztozik vele a falu bírja. Sőt a bíró ur tekint magát a kizárólagos, mondhatnók a szabadságtól nagyhatalomnak.

Ne tessék azonban azt hinni, hogy mi csak úgy vaktában írunk így az érdekes bíró uramról. Az Aradhoz közel fekvő Apátfalva csanád-megyei községben ugyanis olyan kedélyes esemény történt, hogy abból fölértelenül a bíró ur óriási hatalmára kell következtetnünk.

Megtörtént ugyanis a kis Apátfalván, hogy Kardos Noé községi bíró a község tanácsából erőszakkal kivezetette Kozma László állatorvost.

A bíró ur meg az állatorvos — nem tudni miért? — már régen haragban voltak egymással. Ezt mindenki tudta a községben s arról nyíltan beszéltek, hogy a bíró, ahol csak tehet, kellemetlenkedik az állatorvosnak. Bizonyítja ezt az alábbi rendkívül érdekes és figyelemreméltó eset, amely megérdemli azt, hogy a kis község határain túl is tudomást vegyenek róla.

A napokban Apátfalva község tanácsa ülést tartott, amely tudvalevően mindig nyilvános szokott lenni. Jelen volt az ülésen Kozma László községi állatorvos is, aki elreferálta a ressortjába tartozó ügyeket. Amikor a referáda véget ért, az állatorvos tovább is ott maradt. A bíró ur komoran nézett rá, asután ezt mondta:

— A lódoktor urnak nincs joga itt ülni, mert a tanácsülés zárt. Tessék távoznia.

— De nekem jogom van itt ülni, mert a tanácsülések nyilvánosak, — mondta Kozma.

— No hát én pedig azt mondom, hogy azonnal menjen ki innen! — dörögte a bíró. — Ha nem megy ki, kivezettem.

Minthogy az állatorvos nem ment ki, a bíró parancsára két községi rendőr karonfogta Kozmát és kivezetették.

Az állatorvos a felettes hatóságánál panaszt emelt a bíró eljárása ellen.

Botrány a turfon.

Hírlapíró és festőművész verekedése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 11.

A fővárosi turfon ma botrányos jelenet játszódott le. Kürthy György festő megtámadta Jób Dánielt, a „Pesti Futár” egyik szerkesztőjét, aki lapjának szerkesztői üzenetei között Kürthy atyjáról, Kürthy Emilről azt írta, hogy perverz hajlamai vannak. Előbb csak szóváltás támadt a festő és Jób Dániel között, majd a tett mezejére léptek és keményen összeverekedtek. A botránynak csupán egy rendőrtisztviselő közbelépése vetett véget.

A feltűnést keltő incidensről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Néhány nappal ezelőtt a „Nap” megírta, hogy „Az Ujság” olvasóterme előtt, az Erzsébet körúton egy öreg ur szemérmetlen módon viselkedett egy fiatalemberrel szemben. Az esettel kapcsolatban a „Nap” azt írta, hogy „az illető öreg ur egy egészen fiatal, szinte gyermekujság szerkesztője.”

Dollay Gyula, a Hírnök Mulattató szerkesztője, aki úgy vélte, hogy a „Nap” közleménye reá vonatkozik, nyilatkozatban tisztázta magát a homoszexualitás vádjától s a „Nap” is kijelentette, hogy nem ő reá célozott.

A „Pesti Futár” hétfői száma egyik szerkesztői üzenetében szintén megemlékezett az Erzsébet-körúti botránnyról és azt írta, hogy az abban szereplő öreg ur nem más, mint Kürthy Emil, az Egyetértés munkatársa. E miatt Kürthy György festő, Kürthy Emil fia a korzón ma Jób Dániellel, a „Pesti Futár” társszerkesztőjével találkozáva heves szemrehányásokat tett neki, asután öklével az arcába csapott.

Jób boxert vett elő és Kürthynek támadt, de ennek egy barátja, Magyar Elek sportlapiszerkesztő, aki mellettük állott, védte botjával az ütést. Jób ekkor Magyar ellen fordult és a boxerrel négyszer arcra ütötte, úgy, hogy Magyar arcát rögtön előntötte a vér.

Az izgalmas jelenetnek az inspekciós rendőrtisztviselő vetett véget, aki a verekedőket szétválasztotta. Az afférnek holnap valószínűleg lovagias uton lesz folytatása.

HIREK.

Jelöltek

a karánsebesi püspöki székre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 11.

Allig hunyta le szemelt Popea karánsebesi püspök — még el sem temették — máris elkezdett küzdelem folyik a pártok között az új püspök személyére nézve. Jó pár esztendője már, hogy Popea Miklós egyházmegyeje ügyében nem rendelkezhetett, aggkora képtelenné tette őt erre. Az egyházmegye vezetője és ugyiszólván teljhatalmu diktátora Musta Filaret archimandrita és püspöki helynök volt. Jog és szabály szerint első sorban őt illetné meg a püspöki szék. S mint ilyen, a jelöltek listájában első helyen áll. Jól tudják azonban az illetékes körök, hogy a jelenlegi nemzeti viszonyok között fiatal, tetterős egyénekre van szükség. Már pedig Musta a 80 év felé közeledik.

A jelöltek közt második helyen áll Badescu Traján dr. tanár. Rendkívül képzett, tudós ember. Román nemzeti voltára büszke. A román

n/p Badescuért rajong, ennek vallásossága miatt. Egyháza papágában senki oly szigorúan nem veti alá magát vallása — igen sok esetben önsenyargató — törvényeinek, mint ő.

A harmadik jelölt — s ezzel a jelöltek listája lezáródik — *Olaru Gyula dr.*, theologiai igazgató, kiknek még legtöbb esélye lehet a püspöki székre. A politikától teljesen távol tartva magát, teljesen vallásának és a tudománynak élte. Erélye és szigorú igazságszeretete miatt tisztelik és szeretik.

Popea temetése a legnagyobb világi és egyházi pompával fog végbemenni. A püspöki kar teljes létszámában fog megjelenni; a nemzetiségi képviselők szintén teljes számban vesznek részt a temetésen. A temetést követő három héten belül összeül a püspökválasztó gyűlés s a fenti három jelölt egyikét fogják meguk közül a karánsebesi püspöki méltóságba ültetni.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 12-én az időjárás: Változékony, enyhébb, sok helyütt csapadék.

— Kossuth Ferenc a püstyéri színházban *Püstyéből* jelentik: Tegnap este váratlan meglepetésben volt része *Mezei Béla* győri színtársulatának Püstyében. Ugyanis Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, gróf Benyovszky és neje, valamint Pally dr. titkárja kíséretében meghallgatta a Dollárkirályról előadását és az előadás után Mezei igazgatónak elismerését fejezte ki a kitűnő előadásért és kiállításba helyezte, hogy Püstyében időzése alatt többször megfigyelte az előadásokat. A nagyszámu és előkelő közönség élénk óvációkban részesítette Kossuth Ferencet.

— Tolsztoj ismét beteg. Pétervárról táviratozzák: *Tolsztoj* Leó gróf ismét beteg. Néhány nappal ezelőtt hosszabb gyaloglósát tett, melynél jobb lábát túlságosan megerőltette. Nyomban a séta után pedig megfürdött a Woroner-folyóban, amely átmegy a jaszajapolyanai birtokon. Délután már ágyban feküdt s az orvos katasztrófától fél.

— Tisza István tréningben. *Nagyváradról* írják: Mióta a gesztli kastély ura visszavonult a politikai életből, egészen hatalmas uradalmi gazdaságának s régi kedves passziójának, a lovaglásnak él. Most fiával, ifjú *Tisza István* gróffal együtt nagy tréninget folytat, mert az őszi nagyvárad-i loversenyre készülnek. Az lesz a fiatal gróf első nyilvános szereplése is. *Tisza István* gróf, az apa is a nagyvárad-i mezőkön lépett ki az életbe s a versenyekről még a legválságosabb politikai harcok idején sem maradt el, de őszi bihari szokás szerint a verseny-számokat is végig lovagolta s nem egyszer reggelig huzta neki a cigány. Most naponként órák hosszat lovagol a fiával, nehogy a fiatal gróf szégyent hozzon a Tisza-névre. A szeptemberi versenyen a fiatal *Tisza* a gesztli istálló legjobb lovát lovagolja, *Tisza István* gróf pedig két lóval futtat. Egyébként *Tisza* állandó érintkezésben áll a birtokával szomszédos falvak népével, részt vesz Geszt közelében, sőt a múlt hónapban egyik szomszédos község számáadásainak összeállításában is segédkezett. E hónap közepén rokont látogatni, néhány hétre Erdélybe megy.

— Rudini végrendelete. *Rómából* táviratozzák: A *Tribuna* mai száma közli *Rudini* politikai végrendeletét, amelyben kéri, hogy temetése ment legyen minden hivatalos pompától s ezeket mondja:

— Láttam Olaszországot szegényen és szolgaságban. Most, halálom előtt látom a trónon ülve, fényben és dicsőségben uszva s

remélem, hogy az olaszok sohasem fogják túlni, hogy lesszálljon erről a magaslatról. Éljen az egységes Olaszország! Addio!

— Lukács László beszámolója. *Belényesről* jelentik: Ma tartotta óriási néptömeg előtt Lukács László beszámolóját. Vázolta a nemzetiségi képviselők parlamenti működését. A gyűlés egy határozati javaslatot fogadott el, melyben kijelenti, hogy követeli az általános és titkos választói reform megvalósítását.

— A sah bombázta. *Tebristből* (Perzsia) jelentik: Tegnap a sah csapatai egész nap ágyúzták a felkelők negyedét. A bombák a városrészt teljesen rombadöntötték és igen sok embert megöltek. A városban óriási a rémület.

— Wright léghajója. *Lemansból* táviratozzák: *Vilburn Wright* tegnap este 3 órában szállott fel repülőgéppel. Az első hibás manővrizálás következtében nem sikerült. A másodiknál a repülő gép mintegy 12 méternyi magasságba emelkedett, 200 méternyi utat tett meg, majd megfordult, de visszafelé jövet a motor nem működött eléggé jól. A harmadik felszállás alkalmával a repülőgép 15 méter magasságba emelkedett és két nyolcas alakú pályát írt meg. E kísérlet egy percig tartott.

— Leégett város. *Üszkübből* (Törökország) táviratozzák: A város fele az elmúlt éjjel leégett. A kár három millió korona. Nagybárra török házak pusztultak el.

— Öt rubelért eladott leány. *Pétervárról* jelentik: A Moszkvától 18 kilométernyire levő *Kisseleva* nevű községben egy parasztnő eladta tizenegy éves leányát hatvanéves szomszédjának, egy *Solomonow* nevű parasztnak. *Solomonow* megfizette az öt rubelt, elvitte az anyával, hazavitte a megvásárolt leányt és erőszakot követelt el rajta. A ház előtt járó parasztlak meghallották a gyermek jajveszékését s kiszabadították a hatvanéves vadállat kezéből. Az anyát és a parasztlakot letartóztatták, a kis leányt pedig a kórházba vitték.

— Leégett szeszgyár. *Abaujszánról* jelentik: *Vilmány* községben a *Rosenfeld*-féle szeszgyárban egy másik hektoliteres kád felrobbant, melyből a gyár teljesen leégett. A kár biztosítás révén, részint megtérül.

— Előkészítő tanácsülés. A tanács mint állandó választmány ma délelőtt *Károlyi Gyula* gróf főispán elnöklésével tartott ülést. A holnapi közgyűlésen tárgyalandó ügyekhez készítette el javaslatait. A második állatorvosi állás szervezését ajánlja a közgyűlésnek, mert a vágóhídi igazgató nem képes ellátni a felszaporodott teendőket. Fizetését kétezer, lakáspénzét négyszáz koronában állapította meg a tanács. — A gálai tanító-ház, a tanítók kérelme dacára, mégis csak a Szent János tőrré kerül, mert más felköt nem lehetett szerezni. — A Nagyvárad-i utvilágításáról úgy akar gondoskodni a tanács, hogy négy *Invest* lámpát állítat fel az uton, egyet pedig a vasúti állomás előtt.

— Bányalégrobbanás. *Berlinből* táviratozzák: *Saarbrückenből* érkezett jelentés szerint a *Dudweiler-tárnában* bányalégrobbanás következtében 13 bányász meghalt, 8 súlyosan és 5 könnyen megsebesült.

— Mészáros sztrájk Szolnokon. *Szolnokról* jelentik: A helybeli lapok több alkalommal sürgették a mészárosoknál, hogy a husárakat szállítsák le. Dacára ennek és a város polgármesterének többszörös közbenjárására sem voltak hajlandók a mészárosok a hus árát lesszállítani. A város képviselőtestülete ma tartott ülésén elhatározta, hogy nagy tökével felszerelt hatósági mészárszéket állít fel. A mészárosok a határozat miatt sztrájkra készülnek.

— Feloszlított anarchista szövetség. *Prágából* jelentik: A rendőrség ma feloszlította a cseh anarchista szövetséget, melynek négyezer tagja volt. A vezetőségét tartott házkutatás alkalmával sok államellenes irományt találtak.

— Bajok a Neptun-fürdőben. A Neptun-fürdő a nyári Arad egyik szórakozó vagy inkább üdülő helye. Legalább is ennek kellene lennie, ha a célnak megfelelő rend és gondosság vigyázna a marosvial uszodára. Es a rend és gondosság azonban teljesen hiányzik. Hetek óta hangzik már a panasz a kabinokból való gyakori lopási esetek miatt. A partról levezető lépcső rosszasságáról már nem is illik beszélni, olyan régi ez a nótá. Ujabban más bajokat is el kellett szenvednie a fürdőző közönségnek. A kabinok az idén olyan rossz állapotban vannak, hogy az eső — ami pedig most gyakori — becsik ezekbe az öltözőkbe és alaposan kimossa a mit sem sejtő fürdőző ruháit. Ma például többek között megtörtént, hogy egy posztónagykereskedő-cég üzletvezetőjének ruhái, míg ő gyanútlanul uszált, a kabinban tökéletesen megáztak. Az ázott ruhák tulajdonosa kénytelen volt egy fluval más ruhákat és más cipőt hozatni. Hasonló esetek gyakoriak a Neptunban, amely ilyen igazgatás mellett veszedelmesen közeledik az — eluszáshoz.

— Zendülés egy kórházban. *Szabadkáról* jelentik: A szabadkai kórház borbajos osztályának beteget ma fellázadtak, mert a reggeli tej összeefutott és a betegeknek kávé helyett levest adtak reggelire. A betegek rárohantak az orvosra és az ápolókra, akiket tetleg súlyosan bántalmaztak, majd kidobták őket a teremből. A lázadás vezetőit, *Csábrányi János* és *Körös József* iparossegédek a rendőrség letartóztatta.

— A kolera Oroszországban. *Pétervárról* táviratozzák: Vasárnapról kelet jelentés szerint az asztrakani kirgizpusztákon nem fordult elő újabb pestises megbetegedés. Asztrakan kormányzósgban ma 26-an kolerában meghaltak és 36-an megbetegedtek.

— A havasi gyopárért. *Oberstdorfából* (Németország) jelentik: *Bacherlütan* két turista havasi gyopárkeresés közben lezuhant az egyik hegyszakadékba és szörnyet halt. Az egyik szerencsétlenül járt ember *Weinsierl* nürnbergi kereskedő, a másik magyar ember s a táskájában *Bognár Mátys* címre szóló levelet találtak.

— Gyilkosság ablakon át. *Lippáról* jelentik: Tegnap este a szomszédos Dorgos községben ismeretlen tettes *Szőcs Dániel* községi írnok, végrehajtó lakásának ablakán keresztül lőtt. A golyó azonban célt tévesztett és *Kiriescku* jómódu gazdát találta, ki ép *Szőcsnél* tartózkodott. A golyó *Kiriescku* nyakán ment keresztül és azt súlyosan megsebesítette. A tettes elmenekült. A csendőrség nyomoz. Azt hiszik, hogy a tett bossu műve.

— Vonatösszeütközés Kőbányán. *Budapestről* jelentik: Ma éjjel háromnegyed 2 órakor a kőbányai felső pályaudvaron két tehervonat összeütközött. Az összeütközésnek oka megállapítva nincsen, de a hamis váltóállítás mellett a pályaudvarok sokszor emlegetett pokoli rotsága okozta a bajt. Csak egy ember sérült meg életveszélyesen, a könnyebb sérülések nem jelentkeztek, az utasok pedig — amennyiben a tehervonat a vasúti személyzetten kívül csak négy lábukat vitt, nem panaszkodnak. Az történt, hogy a felső állomáson Kőbányán egy tartalékvonatot állítottak össze, amikor bejött *Rákos* felől az 5163-as tehervonat. Az volt a szerencse, hogy kellő méltósággal halagott, mikor nekiment a rendezés alatt levő tartaléktehervonatnak. Az összeütközés következtében így is három kocsi összetört, több kocsi megrongálódott és *Tamácska Ferenc* 21 éves máv. kocsifékező, aki a 18732. számú tehervonati fékfűlkéjében állt, a kocsiról leest és életveszélyes sérüléseket szenvedett. A mentők a *Rákus* kórházba szállították, a rendőrség pedig megindította a vizsgálatot, hogy az összeütközésért ki felelős?

— A házasság tragédiája. *Russandra* Miklósné, egy paullsi földműves neje ma délelőtt öngyilkosságot követett el. Paullis közelében a robogó vonat elé vetette magát, amely levágta az asszony fejét. Russandráné házasi élete boldogtalan volt és e miatt való bánatában hajította végre az öngyilkosságot.

— Elfogott kabáttoivaj A rendőrség ma letartóztatotta *Horváth* András napsszámot, aki *Spitzer* Lajos bankhivatalnok *Miksa-utca 1.* szám alatti lakásából egy őszi felöltőt lopott el.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhetetlen filléreinket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. sz.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak 6 százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. 2679.

— A gyógyászat lehetetlen módon haladt a legutolsó évtizedekben. Így például ma a régi, kitűnő háziágy, a csukamájolaj is új formában kapható, mely nemcsak hátrányaitól visszatetsző szagától és ízétől mentes, hanem feltétlenül könnyen emészthető állapotban nyújtja, ami hatásának erejét növeli. És ez a *Scott-féle Emulsió*, melyet minden gyógyszerárban árúsítanak.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Welsznál Aradon. 191.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Vizsgálati fogság. És év augusztus harmadikán történt, hogy *Gács* Jánina a Tökölt-téren rálőtt *Szeitman* Alajos közsörűsmesterre, aki házassági ígérekkel elcsábította, de nőül venni nem akarta. A közsörűs nem sérült meg, a merénylet leányt pedig a rendőrségre vitték, ahonnan az ügyesség fogházába került. A vizsgálóbíró most végzésileg elrendelte a leány ellen a vizsgálati fogság fenntartását.

§ Báró Schönberger Béláné válópőre. A Lengyel-Polónyi-affér egyik főszereplője tudvalevőleg báró Schönberger Béláné szül. Walderstein Róza volt, akit a rendőrség kilitított a főváros területéről. A vörös hajú bárónő a kilitálás után Párisba tette át lakását s innen indította meg a válópőrt férje, báró Schönberger Béla ellen. A budapesti törvényszék, Hajdu bíró előadása alapján ma tudomásul vette, hogy a felek által kért bizonyítékok beszerestek. Az egyik ügyvéd azonban nem észrevételezte ezen bizonyítékokat, mért is a bíróság erre újabb terminust tűzött ki.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, augusztus 11.

A meg-meg ujló esőzéstől már elég lenne, mert azon eltek, amelyeknek csapadékra szükségük volt, most már elegendő esőzésben részesültek.

A mostani időjárás egyebekben hátrányos, amennyiben a mezőgazdasági munkálatokat hátráltatja.

A gabonaüzlet irányzata lanya jellegzetű. A mal piacon eikeit:

4000 mm. buza 10—10.80

600 mm. rozs 8.60—70

400 mm. árpa 7—7.10

100 mm. zab 7.10—20

300 mm. tengeri 7.30—40

A gabonák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 11.

Amerika 2-vel o'csöbb. Kínát jó, vételkedv korlátozt, 5 fillérrel olcsóbb.

AS ARAD JU KIMONKENT SZÁMILVA:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza áprilsra . . .	11.57—11.58	11.48—11.49
Buza októberre . . .	11.09—11.10	11.09—11.10
Zab októberre . . .	8.13—8.14	8.13—8.14
Rozs októberre . . .	9.19—9.20	9.20—9.21
Tengeri májusra . . .	7.15—7.16	7.14—7.15
Tengeri augusztusra . . .	7.65—7.66	7.66—7.67

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény 633 —
Magyar hitelrészvény 745 —

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 11. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; Istai nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 29—130 fillérig; Istai közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 130—131 fillérig; könnyű páronként 280 kilogrammig terjedő sulyban 133—137 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéseladás: Augusztus hó 7. napján volt készlet 87 227 darab, augusztus 8. napján felhajtott 954 darab, augusztus 8. napján elszállított 321 darab, augusztus 10. napjára maradt készletben 87 265 darab. A húsolt sertés üzlet irányzata: változatlan

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 11. —

Fehér Kereszt szálloda. Gattenstein Artur utazó Budapest. — Türk Salamon utazó Szeged. — Roth Adolf utazó Debrecen. — Tobías József kir. mérnök Szolnok. — Hoffmann József utazó Temesvár. — Atzél Dezső utazó Budapest. — Mihailovics Dezső százados Szeged. — Lantos Géza utazó Budapest. — Polgár Zsiga utazó Budapest. — Stern Lajos utazó Budapest. — Weinberger Izidor utazó Hódmezővásárhely. — Leszkay Géza tanító Nagyvárad. — Weiszberg Emil utazó Budapest. — Schwarc Artur fakereskedő Budapest. — Rajos Dezső tiszt. helyettes Budapest. — Deutsch Mihály dr. ügyvéd. jelölt Módos. — Várnai Jenő utazó Beocsin. — Löwinger Mór utazó Vác. — Klein János utazó Bécs. — Müller Rikárd kereskedő Bécs.

Központi szálloda. Stern Miksa hivatalnok Borosjenő. — Binber János kereskedő Csongrád. — Zaharik Barsan plébános Brassó. — Pop Izidor dr. ügyvéd Lugos. — Marok Ernő földbirtokos Szarcsa. — Ivándi Géza magánzó Temesvár. — Iritz Mór dr. ügyvéd Makó. — Szilágyi Gusztáv főmérnök Silingia. — Czeiler Ferenc utazó Budapest. — Vidlen Ignác utazó Ungvár. — Madin Valér földbirtokos Silingia. — Erdős Mór utazó Budapest. — Jónasin Péter uradalmi titkár Búlos. — Rosenberger Mihály ellenőr Kolozsvár.

Vass szálloda. Schönberger Artur utazó Budapest. — Buday Béla tanár Budapest. — Stay István lelkész Vaszoja. — Hegedűs Mihály váltókezelő Gyoma. — Rafajlovitz Mátván díjnok Gyoma. — Stern Miksa utazó Budapest. — Weiner Gyula utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Komáromi Ignác fényképész Temesvár. — Gerő Ferenc felügyelő Déva. — Garber Amália magánzó Budapest. — Pietsik Lajos birtokos Fehérvár. — Szajóvi József kereskedő Brád. — Törökfalvy Dezső gazdasz Arad. — Deutsch Armin utazó Budapest. — Inom Simon kereskedő Nagyvárad.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadegyház mellett.)

Műsor 1908. augusztus hó 12-én, szardán:

1. Minden utakon keresztül. Bohózat. — 2. A nyomor hatása. Megható életkép. — 3. Színész akart lenni. Nevetelő. — 4. A virágáros leány. — 5. A baba lova. Eredeti felvétel. — 6. A vívó nester araja. Színes kép. — 7. Amor csínyjel. Humoros. — 8. Ó nagysága. férjét várja. Kacagató.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Bolgár Lajos.

NYILTTÉR.*

Dr. Singer József

a bőr, nemi és vizeletszervi bajok
szakorvosa

Kosmetikai rendelő-intézet.
Orvosi laboratorium.

Rendel: d. e. 8—10., d. u. 2—5.
2674 Kossuth-utca 1. sz.

Az „ALTVATER“ likörgyár
GESSLER SIEGFRIED

— cs. és kir. udvari szállító —

József főherceg ő fenségének kamarai szállítója

— BUDAPESTEN, —

Ajánlja 5923

„ALTVATER“ LIKÖRJÉT

és minden egyéb finom likörkészítményeit, valamint a legutóbbi termésből ezüst üstben befőtt

MÁLNASZÖRPÖT.

Steckenpferd-
Bay-Rum

a legkiválóbb hajviz

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., amely kitűnő szer fejkörpa ellen, valamint a haj idő előtti őszülése és hajhullás ellen. E szer elősegíti a hajnövést és igen erős szer a reumatikus fájdalmak ellen. 2 és 4 kor. üvegekben kapható a gyógytárakban, drogueriákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben. 2273

Pénzének
ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Akar Ön nőülni?

Fel vagyunk hatalmazva hölgyektől (köztük olyanok is, kik törvénytelen gyermekkel, vagy testi hibával bírnak) 5000—500.000 korona vagyonnal, hogy nekik megfelelő férjet keressünk. Csakis olyan urak, (ha vagyontalanok is) jelentkezzenek, akiknek komoly szándékuk van és mi sem áll útjában egy esetleges gyors házasságot kötni — az irjon a következő címre: L. Schlesinger, Berlin 18. 2493

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet **hófehérre** tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádlér-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-rövidebb időn belül is **hófehérre tisztítja**.

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegeske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádlér Lajos

2544 Arad, Andrassy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

310—1908. g. sz. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke folyó évi augusztus hó 17., 18. és 19-én reggel 8 órakor a városháza földszinti kistermében a város tulajdonát képező ingatlanokat adja bérbe nyilvános árverésen.

Az árverésen részt lehet venni írásbeli és szóbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezárta, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári letétjegy csatolva van, s ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10% a teendő le készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverési feltételek és a bérbeadandó földek jegyzéke az árverést megelőzőleg a városháza 104. számú irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A 7511—152/1908. számú közgyűlési határozat nyomán a gazdasági közönség tájékoztatása céljából ez alkalommal fölemlítjük, hogy oly esetekben, amikor az egyes bérlők a 3, illetve 6 évre bérbevett területen konyhakertészetet üznek és az ezirányban kívánalmaknak mindenben megfelelnek; a bérleti időtartam újabb árverés mellőzésével a közgyűlés által a bérleti idő elteltével meghosszabbítható.

Feltételt képez, hogy a bérlő viz mellett fekvő 5 holdas bérleten legalább 2¹/₂ holdon, más bér-

leten legalább 1¹/₂ holdon üzzön konyhakertészetet.

A bérlő elsősorban a közeli-vezésre szükséges növényzetet, s csak másodsorban a tömegcikkeket köteles termelni.

Arad, 1908. július 27.

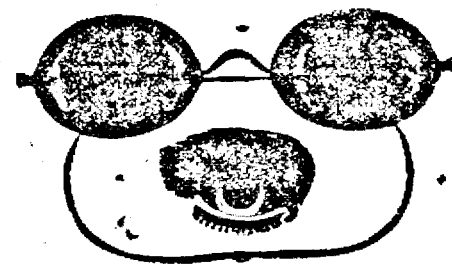
A gazdasági szék.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

Órák és látszerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látszerket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb forgaték, orrcsipesz és szemüvegek, arany, ezüst, nikel és tokenéből csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivételben.

Szemüvegek és orrcsipeszök orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Hideg buffet! Egész éjjel nyitva!

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Salacz Gyula-utcában volt „KIS PIPA“ helyiséget átvettem és azt teljesen újonnan átalakítva és kibővíve a mai kor igényeinek megfelelő **modern kávéházzá átalakítva** és azt

EMKE KÁVÉHÁZ

folyó évi augusztus hó 1-én
megnyitottam.

Főtörökvésem az leendő, hogy **tiszta és hamisítatlan italok**, valamint **hideg ételek** és pontos kiszolgálás által a n. é. közönség szíves megelégedését kiérdemljem.

Társaságok részére külön helyiségek!

Naponkint

egyelsőrendű cigányzenekar hangversenyez

Számos látogatásért esedez kiváló tisztelettel

Weinberger Lajos,

2518

Az EMKE kávéház tulajdonosa.

Hideg buffet! Egész éjjel nyitva!

DEPILLOR

HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb

amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismerettség híján

házasárra,
nevelőre,
fizetvesztőre,
többszörfőre,
segédre,
lapára,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vintzellekre,
certifikát.

kulcsárra,
gazdaszónyira
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

ecetot,
szegőrt,
bort,
gyümölcsöt,
babonát,

füzetet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

szobát,
házat,
radikátor-
házat,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

adatokot vétel vagy bérbevételei miatt
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értesít, ha az

„ARADI KOZLONY”

kis hirdetési

rovatai használja.

Édesem!

Már kétszer vártam. Miért nem
jött. Nem akar már velem talál-
kozni? Válaszoljon okvetlenül. Üd-
vözi J. R. 2681.

„1” — 7

20 filléres hirdetés nincsen, mini-
mális ár 60 fillér.

Eladó üzlet.

Sarok üzlet vegyeskereskedés, do-
hányáruda, erős italméréssel a leg-
forgalmasabb vasúti utcában, más
vállalat miatt azonnal átadó. Át-
vételhez négyezer korona szüksé-
ges. Facset, Grimm Testvérek. 2682

Drczy-utca 19. szám alatt

egy üzlethelyiség hozzátartozó la-
kással együtt, azonnal kiadó. Bő-
vebített ugyanott. 2689

Kerékpár

teljesen jó karban eladó. Sörak-
tár, Karolina-utca 7. 2676

Az aradi turista egyesület

Arad-Hegyaljai uthálózatának tér-
képe. Automobilosok, kerékpáro-
sok és turisták használatára 50
fillér leszállított áron kapható
Ingusz I. és Fia könyvkereskedésé-
ben Aradon. Telefon 517. 201

Eladó!

Egy jó karban levő két szárnyas
nagy kapu; üzlet ajtó és egy ki-
rakat rollókkal. Cim: Forray-utca
2. sz. alatt. 2591

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohány-
egyszer veszi és többé mást nem szívhat!

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY

Értesítés!

Értesitem a nagyérdemű kö-
zönséget, hogy a Deák Ferenc-ut-
cában levő Vas-szálloda utcai üzlet-
helyiségében

„Kis sörcsarnok”

elnevezés alatt

bor- és sörcsarnokot nyitottam

ahol egy pohár valódi Dreher kö-
bányai sör 8 krajcárért, egy korsó
pedig 12 krajcárért kapható. Kitűnő
saját termésű hegyaljai bor 40 kr.
Zóna reggeli kenyérrel 10 kr.

Szíves pártfogást kér kész szol-
gálatlalt 2603

Haas Albert.

Gabonarakta kiadó!

A buza piac tözsomszedságában
Maros-utca 3-ik szám alatti
emeletes modern berende-
zésű és jól szellőztetett
tizenkétezeröttszáz mé-
termázsra befogadásra alkalmas

gabonaraktaunk

f. évi augusztus hó 1-től

kiadó.

Bővebbet József főherceg-ut 12.
szám alatti irodánk nyújt. 2688

Fodor és Reisinger.

Breger J. Arad,

elsőrendű kiviteli üzlet halak, baromfi,
zöldség újdonságok, gyümölcs, dinnye és
finom szőlőkben az „Orsói halhoz”

Szabadság tér 4. sz.

Városi és megyei telefon 615. — Szombaton zárva.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy f.
hó 30-tól kezdve minden csütörtökön élő
dunai és balatoni vízben uszó hal kapható.
Megrendelések 24 óra alatt eszközölkö-
tnek. Uradalmi nemes faj dinnyék. Asztali
gyümölcs, valamint mindenféle fűszerárú
kapható.

Veszek uradalmi dinnyét, gyümölcsöt
és szállítot akármilyen mennyiségben. Fi-
nom szállítot a kertben csomagolom és
onnan szállítom. 2574

Nagymennyiségű

plé-pánt és maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

706—1908. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t. c. 102. §-a értel-
mében ezennel közölni teszi, hogy
a aradi kir. járásbíróságnak 1908.
évi Sp 665/8. számú végzése
következtében, Dr. Kuttu Alfréd
aradi ügyvéd által képviselt Kuttu
Gyula javára, Schwartz Simon és
neje ellen 43 K. 80 f. s. jár. erejéig
1908. évi július hó 5-én fogana-
tosított kielégítési végrehajtás ut-
ján le- és foglalt és 823 koronára be-
csült következő ingóságok, u. m.:
házi butorok és egyéb ingék nyil-
vános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai
kir. járásbíróság 1908. évi V. 423/2.
számú végzése folytán 48 kor.
80 fill. tőkekövetelés, ennek 1908.
évi április hó 8. napjától járó 5%
kamatai, 1/2% váltódíj és eddig
összesen 61 kor. 46 fillérben bírói-
lag már megállapított költségek
erejéig, Schwartz Simon és neje
ménesi lakásán leendő megtartá-
sára 1908. évi augusztus hó 14-ik
napjának d. u. 3 órája ha-

táridőül kitűztetik és ahhoz a
venni szándékozók ezennel oly
megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881.
évi LX. t. c. 107. és 108. §-al
értelmében készpénzfizetés mellett,
a legtöbbet ígérőnek, szükség ese-
tén becsáron alul is el fognak
adatni.

Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül-
foglaltatták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értel-
mében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Máriaradnán, 1908. évi
július hó 30. napján.

Smikál János,

kir. bír. végrehajtó.

2678

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Rakterület.

Keresünk ásványolaj beraktározá-
sára egy körülbelül

150—200 m². nagyságu rakterületet

a vasuti pályatest, vagy a vasuti állomás valame-
lyik csonkavágánya mellett, de lehetőleg közelében;
a rakterület lehet esetleg bármelyik iparvágány
mellett is. A rakterülethez vezető utnak ko-
csival is feltétlenül jóljárhatónak kell lennie.

Ajánlatokat kérünk „200” jelige alatt e lap
kiadóhivatalába.

2685

3—4000 forintot

kereshet egy ügyes uriember évenként, aki
hajlandó egy előkelő újdonság egyedüli el-
árusításával foglalkozni. Csak csekély tőke
befektetés szükséges. Csakis komoly ajánl-
kozók, kik csekély tőkével bírnak és né-
metül beszélnek, kaphatnak bővebb felvilá-
gosítást szerdán és csütörtökön (aug. 12.
és 13-án) délelőtt 9—12 és délután 3—7
óraig a „Fehér Kereszt”-szálloda 5. számú
szobájában.

2691